

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1986 | ΑΡΙΘ. 19

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

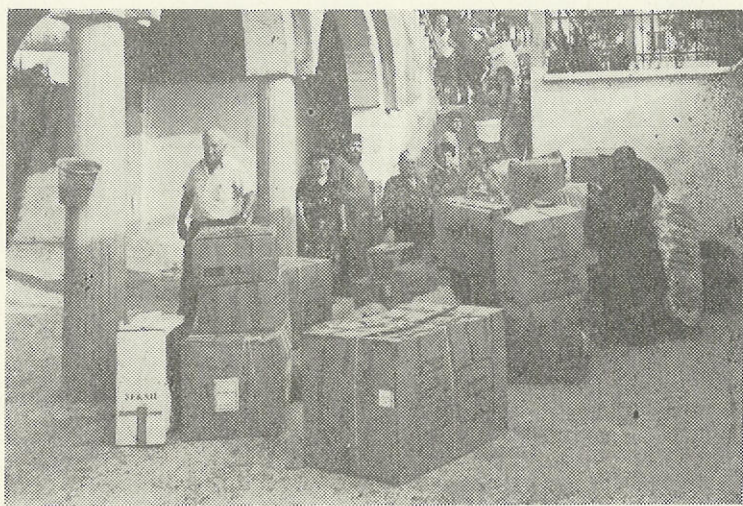
Ἡ κινήτοποίηση τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν Καλαμάτα. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ Παν. Τρεμπέλας ὡς πρότυπο Θεολόγου. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Θεομητορικόν Ἑορτολόγιον. — Μητροπ. Σισανίου καί Σιατίστης Ἀντωνίου, Περί τοῦ ἐπί γῆς ἔργου τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σέ λειτουργικές, κανονικές καί ἄλλες ἀπορίες. — Δημοσθ. Σαβράμη, Πανορθόδοξα καί Οἰκουμενικά θέματα. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Συμβουλευτική ποιμαντική. — Ἐπιστολαί πρὸς τὸν «Ἐφημέριον». — Ἀρχιμ. Ε. Ἐ. Ἐλευθεριάδη, Διὰ τὴν θεοπρεπή καί ψυχωφελῆ βίωσιν τοῦ Ἁγίου Σαρανταμέρου τῶν Χριστουγέννων. — Πρωτοπρ. Ν. Γ. Σκιαδαρέση, Νεανικὸ μήνυμα εἰρήνης ἀπὸ τὴν Τήνο. — Χρυσ. Ι. Νεαμονιτάκη, Ἄνθη εὐλαθείας στὴν πόλιν τῶν δυνείρων μας. — Ἐπίκαιρα. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποῦ ἐνδιαφέρουν τοὺς Ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιῶχοι τοῦ Τ.Α. Κ.Ε.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰακίου 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασίακη 3-
157 72 Ἀθήναι, Τηλ. 77.87.978.

Η ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

«ΣΥΜΠΑΣΧΕΙ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΜΕΛΗ»

Οἱ τελευταῖοι σεισοὶ τῆς Καλαμάτας μὲ τὰ ἀνθρώπινα θύματα, τὰς ἀνυπολόγιστους ὕλικās ζημίας, τὴν καταστροφὴν βυζαντινῶν καὶ ἱστορικῶν γαῶν καὶ τὰς λοιπὰς κοινωνικοπολιτιστικὰς καὶ λαοψυχολογικὰς ἐπιπτώσεις τῶν ἀπέδειξαν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅτι αἱ εἰς τὰς ἀνεξιχνιάστους βουλὰς τοῦ Ὑψίστου ὀφειλόμεναι θεομηναῖα συντελοῦν εἰς τὴν ἀνάφλεξιν τοῦ διακονικοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας. (...) Ἡ Ἐκκλησία, ἐμπνεομένη πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἀδελφικοῦ διακονικοῦ πνεύματος, ἐκινήθη ἀμέσως καὶ ταχέως πρὸς ἀνακούφισιν τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Καλαμάτας. Διὰ τε τῶν ἐνεργειῶν καὶ εἰσφορῶν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἢ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν ἢ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ καθ' ὅλου Χριστεπωγόνου πληρώματος αὐτῆς παρεσχέθη εἰς τοὺς σεισμοπαθεῖς παντὸς εἶδους βοήθεια (εἰς σκηνάς, τρόφιμα, κουβέρτας, τέτον, γάλα, σχολικὰ εἶδη κ.τ.τ.). (Σχόλιον «Ἐκκλησίας» 15.10.86).

Εἰς τὴν φωτογραφίαν συγκέντρωσις ἐφοδίων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως.

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ ΩΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ Τρεμπέλας στὶς ἀναρίθμητες διαλέξεις του σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ στὶς συνδιαλέξεις του μὲ τοὺς φοιτητὲς ὄλων τῶν Σχολῶν σαγήνευε μὲ τὴν εὐγλωττία καὶ διαλεκτικὴ του ἱκανότητα, ὅπως καὶ μὲ τὴν καταπληκτικὴ γενικὴ μὀρφωσί του καὶ τὴ γνῶσι τῶν τελικῶν πορισμάτων τῶν διαφορῶν ἐπισημῶν.

Σπουδαία ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ του στὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισι τῶν ζητημάτων, πού ἀπασχόλησαν κατὰ καιροὺς τὴν Ἐκκλησία. Πολλὲς φορὲς ἔκαμε γνωμοδοτήσεις καὶ συνέγραψε εἰδικὲς μελέτες μὲ ἀπόφασι τῆς Ἱεραρχίας ἢ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀξιοσημεῖωτη ἦταν ἡ συμμετοχὴ του σὲ διεθνή συνέδρια, σὲ πανορθόδοξες διασκέψεις καὶ στὸ συνέδριο τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν στὸ Ἔβανστον.

Οἱ εὐαρέσκεις, πού ἐκφράσθηκαν στὸν Τρεμπέλα ἀπ' τὶς ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικὲς ἀρχές, ἀπ' τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς κι ἀπ' τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τὸ καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικὸ του ἔργο θὰ μπορούσαν ν' ἀποτελέσουν τόμο ὀλόκληρο.

Ὁ Τρεμπέλας εἶδε ἐπὶ πλεον ἔργα του νὰ βραβεύωνται ἀπ' τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καὶ δέχθηκε πολλὰς τιμητικὲς διακρίσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα εἰδικὰ στὸ συγγραφικὸ του ἔργο, αὐτὸ εἶναι κυριολεκτικὰ γιγάντιο καὶ κολοσσιαῖο. Πρόκειται γιὰ ἔργο ὠριγενείων διαστάσεων. Ὁλόκληρη βιβλιοθήκη ἀποτελοῦν οἱ χιλιάδες τῶν ἄρθρων του καὶ οἱ ἑκατοντάδες τῶν συγγραμμάτων του, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων περιλαμβάνουν πολλὰς ἑκατοντάδες σελίδων.

Ὁ ἀείμνηστος διδάσκαλος δὲν ὑπῆρξε ὁ θεολόγος μὲ τὶς παρωπίδες τῆς μονομεροῦς εἰδικεύσεως, μὰ ὁ μύστης καὶ ἱεροφάντης τῆς Θεολογίας, πού ἀκολουθεῖ στὰ ἴχνη τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ πού διακρίνεται γιὰ τὰ παμμερῆ θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ του ἐνδιαφέροντα, γιὰ τὴν καθολικότητα τοῦ συγγραφικοῦ του χαρίσματος καὶ ταλάντου καὶ γιὰ τὴν ἀξιοθαύμαστη συνθετικὴ του ἱκανότητα. Τοῦτο ἐξηγεῖ γιὰ τὸν δὲν περιορίσθηκε στὴν ἐνασχόλησί του περὶ τὴν Πρακτικὴ Θεολογία, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἐξαίρετος ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος, μὰ ἐξέτεινε τὸ ἐνδιαφέρον του σ' ὅλους τοὺς λοιποὺς

κλάδους τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης. Σὲ πολλὰς ἐπὶ μέρους πτυχὲς τῆς νεοελληνικῆς θεολογικῆς γραμματείας ὁ Παναγιώτης Τρεμπέλας ἐπὶ πολλὰς ἴσως γενεὲς θὰ θεωρῆται ὡς πρωτεργάτης καὶ ἐνίοτε ὡς τολμηρὸς καὶ ρηξικέλευθος σκαπανεὺς.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερα στὴν Πρακτικὴ Θεολογία, ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, συνετέλεσε στὴν προβολὴ τοῦ Χριστοκεντρικοῦ μορφωτικοῦ ἰδεώδους καὶ τῶν θησαυρῶν τῆς ὀρθοδόξου λειτουργικῆς παραδόσεως, ἀνοιξε τὸ δρόμο στὴν ἐπιστημονικὴ μελέτη τοῦ πλοῦτου τῶν παλαιῶν λειτουργικῶν κωδίκων καὶ ἐξῆρε τὴ θέσι τῶν λαϊκῶν μέσα στὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία.

Οἱ χιλιάδες τῶν σελίδων τῶν ἐρμηνευτικῶν του ἔργων παρέχουν μὲ κάθε δυνατὴ συντομία τὴ διευκρίνησι τῆς σκέψεως τῶν ἰ. συγγραφέων, παρουσιάζοντας ἀπ' ἐνὸς ὅ,τι διατυπώθηκε σχετικὰ ἀπ' τοὺς Πατέρες καὶ ἀπ' ἑτέρου τὴ σύγχρονη ἐρμηνευτικὴ σκέψι, πού εἶναι θησαυρισμένη σὲ ὑπομνήματα διακεκριμένων ἐρμηνευτῶν. Ἡ πεμπτοῦσία τοῦ ἐρμηνευτικοῦ του ἔργου εἶναι ἡ παράφρασι τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού τροφοδοτεῖ πνευματικὰ χιλιάδες Ἑλλήνων.

Ἡ τρίτομη ἐξ ἄλλου Δογματικὴ του καὶ τὰ λοιπὰ δογματικὰ του ἔργα παρουσιάζουν πολλὰς φορὲς λεπτότατη σκέψι καὶ κατέστησαν προσιτὸ στοὺς ὀρθοδόξους καὶ στοὺς ἑτεροδόξους τὸν δογματικὸ πλοῦτο τῆς πατερικῆς διδασκαλίας.

Τὰ ἀπολογητικὰ ἔργα τοῦ ἀείμνηστου καθηγητοῦ ἀποδεικνύουν, πὼς, ἐφ' ὅσον ἡ Ὀρθόδοξη Θεολογία ἐναρμονίζει καταφατικὸ καὶ ἀποφατικὸ χαρακτήρα, εἶναι ἄδικο νὰ κατηγοροῦνται ὡς σχολαστικίζοντες ἀρνητὲς τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος ὅσοι, στηριζόμενοι στὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἐπικαλοῦνται καὶ τὴ μαρτυρία ἀστρονόμων ἢ φυσικῶν ἢ βιολόγων ἢ ἱατρῶν ἢ ἐθνολόγων ὄχι γιὰ νὰ διεισδύσουν λογικῶς στὸ μυστήριον τῆς Ἀγ. Τριάδος καὶ ν' ἀποδείξουν τὶς ἀναπόδεκτες ὑπερβατικὲς ἀλήθειες, μὰ γιὰ νὰ ἐπιναλάβουν, ὅτι «οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ» καὶ ὅτι «ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιεῖ», καὶ γιὰ ν' ἀντικρούσουν ὀρθῶς τὶς ἐν ὀνόματι τῆς ἐνδοκοσμικῆς ἐπιστήμης ἢ λογικῆς παράλογες αἰτιάσεις καὶ ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ πίστεως.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 323 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 τεύχους.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

Δ' ΕΟΡΤΑΙ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

III. Η «ΓΑΛΑΚΤΟΤΡΟΦΟΥΣΑ»

ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΣΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

«Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ
μαστοὶ οὕς ἐθήλασας».

Δύο ὄψεις τῆς μητρότητος ἐξυμνοῦν οἱ λόγοι αὐτοί, τοὺς ὁποίους ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Χριστὸν μία γυναίκα «ἐκ τοῦ ὄχλου», γοητευμένη ἀπὸ τὴν ὑπέροχον διδασκαλίαν Του. Ἐμακάρισε τὴν μητέρα ποῦ Ἦ ὄν ἐγέννησε καὶ Ἦ ὄν ἐγαλοῦχησε. Καὶ ἀκούοντες ἡμεῖς ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν μακαρισμὸν αὐτὸν τῆς Παναγίας: «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὕς ἐθήλασας», καλούμεθα νὰ ἐμβαθύνωμεν —μετὰ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ Τῆς— καὶ εἰς τὴν εἰδικωτέραν αὐτὴν μητρικὴν προσφορὰν Τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν, εἰς τὸν θηλασμὸν τοῦ Θεανθρώπου, τὸν ὁποῖον ὑπαινίσσονται αἱ λέξεις τοῦ μακαρισμοῦ: «καὶ μαστοὶ οὕς ἐθήλασας».

1. Εἰς τὰ χαρακτηριστικώτερα ὀνόματα ποῦ ἀποδίδει ὁ εὐσεβὴς ὀρθόδοξος λαὸς εἰς τὴν Παναγίαν περιλαμβάνεται καὶ ἡ ὀνομασία «Γαλακτοτροφουσα». Καὶ ὠρισμένοι εἰκόνες αὐτῆς ἀντιστοιχῶς φέρουν τὴν προσωνυμίαν τῆς «γαλακτοτροφούσης» Παναγίας. Ἀπῆχον ἀναμφιδόλως τὴν φράσιν αὐτὴν τοῦ Εὐαγγελίου: «καὶ μαστοὶ οὕς ἐθήλασας» καὶ ὑπογραμμίζουσι τὸ γεγονός ὅτι ἡ Παναμήμητος Μητέρα τοῦ Κυρίου ἐγαλοῦχησεν ἐκ τῶν μαστῶν τῆς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐπρόκειτο νὰ ἐχῃ, ὑπὸ πνευματικὴν ἔννοιαν, συνέχειαν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας. Διότι, κατὰ τὸν ὠραῖον χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὅταν ἐφεξῆς ὁ Χριστὸς θὰ προφοδοτῇ πνευματικῶς τὸν κόσμον μετὰ τὸν λόγον Του καὶ μετὰ τὴν σωτήριον ἁγιαστικὴν χάριν Του, πολλοὶ θὰ προστρέχουν πρὸς Αὐτόν, «ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθοῦντες, ἵνα ἐν αὐτῷ ἀξήθησιν εἰς σωτηρίαν» (Α' Πέτρ. 2,2).

Εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐρχόμεθα μετὰ τὴν γέννησιν. Καὶ συντηρούμεθα εἰς τὴν ζωὴν, «ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη», μετὰ τὸ μητρικὸν γάλα καὶ κατόπιν μετὰ τὴν στερεὰν τροφήν.

Ὁ Χριστὸς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φυσικὴν γέννησιν ὑπάρχει καὶ ἡ ἀναγέννησις (Ἰω. 3,3-7). Τὴν ἀναγέννησιν δὲ ἐνεργεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον (αὐτόθι 8). Καὶ ὁ «γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος» —ὁποῖος ἀναγεννηθῆ— εἰσέρχεται εἰς ἄλλον κόσμον· εἰς τὴν «καὶ νῆν κτίσιν» (Β' Κορ. 5,17)· εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Προορισμὸς δὲ τοῦ χριστιανοῦ εἶναι νὰ ἀναγεννηθῆ μετὰ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ γίνῃ μέλος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὅπως οἱ μητρικοὶ μαστοὶ μετὰ τὸ γάλα των ζωογονοῦν καὶ τρέφουν τὰ «ἀρτιγέννητα βρέφη», ἔτσι εἶναι ἀπαραίτητον καὶ «τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα», ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ «ἀξήθη» πνευματικῶς ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἀναγεννᾶται καὶ προορίζεται «εἰς σωτηρίαν». Ὅθεν, διὰ τὴν πνευματικὴν τροφὸσίαν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν των οἱ γεννηθέντες εἰς τὴν νέαν κτίσιν ἔχουν ἀνάγκη ἄλλων μητρικῶν μαστῶν, διὰ νὰ ἀντλήσουν «τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα».

Πρὸς τοῦτο ἡ «μήτηρ τῆς ζωῆς», ἡ Παναγία, συνεχίζει τὴν μητρικὴν προσφορὰν τῆς διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπάρχει ἀλληλουχία μεταξὺ τῆς Παναγίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας — καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τοὺς μαστοὺς τῆς Ἐκκλησίας τὰ πιστὰ τέκνα τῆς λαμβάνουν τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν ποῦ φέρουν «εἰς σωτηρίαν». Δέχονται οὕτω τὸν Χριστὸν καὶ ἐνώγονται μαζὶ Του, ἐξασφαλίζοντες δι' Αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν.

2. Πόσον ἀπαραίτητον εἶναι τοῦτο, πληροφορεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, μετὰ μίαν ζωφερὰν εἰκόνα. Προφητεύει ὁ Κύριος τὴν φοβερὰν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ βλέπει μητέρας νὰ θρηνοῦν, διότι χάνονται τὰ παιδιὰ τους μέσα εἰς τὴν συμφορὰν ἐκεῖνην, καὶ λέγουν τὰ ἀπίθανα λόγια: «μακαρία ἡ κοιλία αἱ σπείραι καὶ κοιλίαὶ αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν!» (Λουκ. 23,29). Λόγια τελείως ἀντίθετα πρὸς τὸ «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὕς ἐθήλασας» εἶναι τὰ θρηνώδη ἐκεῖνα «μακάριαι.. κοιλίαὶ αἱ οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν».

Ἀλλὰ μήπως δὲν ἀκούονται καὶ σήμερα παρόμοια λόγια ἀγωνίας καὶ ἀπελπισίας, ἐξ αἰτίας λυπηρῶν καὶ ἀνησυχητικῶν καταστάσεων ποῦ παρατηροῦνται εἰς τὴν κοινωνίαν ἢ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παιδιὰ μας;

Εἶναι δρᾶμα σήμερα νὰ ἐχῃς παιδιὰ — λέγουν πολ-

λοι! Ποιος θα λυτρώση τήν νέαν γενεάν και τήν ὅλην κοινωνίαν ἀπό τὸ ρεῦμα τῆς διαφθορᾶς και τῶν καταλυτικῶν τάσεων ποῦ θέλουν νὰ κρημνίσουν τήν πίστιν και τήν ἠθικὴν τάξιν και τὸ σέβας πρὸς ὅ,τι ἀξιοσέβαστον ὑπάρχει;...

Ἄλλὰ «μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία». Ζῆ Κύριος. Καὶ ἡ γαλακτοτροφήσασα τὸν Χριστὸν Παναγία «χαρὰν ἐμήνυσε». Πρέπει ὅμως νὰ μάθωμεν ὅτι, ὅπως τὰ θρέψη ζωογονοῦνται ἐκ τῶν μητρικῶν μαστῶν, ἐξ Ἰσοῦ εἶναι ἀπαραίτητον και ἡμεῖς νὰ τρεφώμεθα και νὰ ἐνισχυώμεθα θηλάζοντες «τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα», «ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου».

Παλαιὸς σοφὸς πνευματικὸς ἔλεγε πολλάκις· κοιτάξατε τὰ θρέψη, πῶς θηλάζον· πῶς ἀναζητοῦν και προσκολλῶνται εἰς τὸν μαστόν, ὠθούμενα ἀπὸ τὸ ἐνστικτον, διὰ νὰ ζήσουν. Προσκολληθῆτε ὅλοι εἰς τὰς πηγὰς τῆς χάριτος καὶ τῆς σωτηρίας, διὰ νὰ ζήσετε και μὴ ἀποθάνατε πνευματικῶς. Χωρὶς τὸν Χριστὸν δὲν ὑπάρχει ἔλπις σωτηρίας ἀπὸ ὅσα δευνὰ μᾶς ἀπειλοῦν. Ὅπως τὰ θρέψη, μὴ ἀποσπάσθε ἀπὸ τὴν μητέρα και τροφόν, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ Εὐαγγέλιον και τὸ ἅγιον Ποτήριον εἶναι οἱ μαστοὶ τῆς Ἐκκλησίας. Διότι «ἡ χάρις και ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο» (Ἰω. 1,17). Διὰ τῆς Θεοτόκου, και ἐν συνεχείᾳ διὰ τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς προσφέρεται «ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστὸς» (Ἰω. 4,42). Καὶ τὰ μέσα τῆς σωτηρίας, ἡ ἀληθινὴ πίστις και ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, και πᾶσα εὐλογία ἐξ οὐρανοῦ «ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων» (Ἰακ. 1,17). Διὰ νὰ ζήσωμεν μὲ πᾶσαν δυνατὴν εὐτυχίαν ἐπὶ τῆς γῆς και νὰ κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν και βασιλείαν.

IV. Η «ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΑ»

ΕΠΙΧΩΡΙΑΖΟΥΣΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

«Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων και ἐπιγείων και καταχθονίων». (Φίλιπ. 2,10)

Μὲ ἐκφράσεις μεγαλειώδεις ὁμιλεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν και τὴν κυριαρχικὴν ἐξουσίαν του ἐπὶ ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου, «ἐπουρανίων και ἐπιγείων και καταχθονίων», τ.ἐ. ἐπὶ ἀγγέλων και ἀνθρώπων, ἀλλὰ και ἐπὶ τῶν δαιμόνων. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔνοχον ἀποκαλεῖται «Παντοκράτωρ». Ἐχει δὲ σχέσιν ἡ ἐξουσία αὐτῆ τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ μὲ τὸ ἐπιτελεσθὲν ἐπὶ τῆς γῆς ἔργον Του διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκτείνεται και εἰς τὴν γεννήσασαν Αὐτὸν Παναγίαν Μητέρα Του, ἡ ὅποια ἀντιστοίχως ὀνομάζεται «Παντάνασσα» (βασιλίσα τοῦ παντός), ὅπως ἐορτῶς θὰ ἀναπτύξωμεν, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὡς ἀνω ἀποστολικῶν λόγων και τῆς ἐπιχωριαζούσης ταύτης θεομητορικῆς ἐορτῆς.

1. Εἶπεν ὁ Κύριος μετὰ τὴν Ἀνάστασιν· «ἐδοθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ και ἐπὶ γῆς» (Ματθ. 28,18). Μετὰ τὸ προηγηθὲν Πάθος Του, και γενικώτερον μετὰ τὴν γενομέ-

νην —διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως και ἐνανθρωπήσεως Του— «κένωσις» (Φίλιπ. 2,7· «αὐτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαθῶν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γεγόμενος»), ὁ θρίαμβος τῆς Ἀναστάσεως Του πιστοποιεῖ ὅτι «ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν» (Φίλιπ. 2,8). Ὡς ἐπακόλουθον δὲ τοῦ θριαμβοῦ Του «ἐδόθη» ὑπὸ τοῦ Πατρὸς εἰς τὸν μονογενῆ Του Υἱὸν ἡ κυριαρχία «ἐν οὐρανῷ και ἐπὶ γῆς», «ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων και ἐπιγείων και καταχθονίων».

Ἐχει δεδαίως, ὡς Θεὸς ἰσοῦσιος και συνάναρχος πρὸς τὸν Πατέρα, ἀπ' ἀρχῆς και προαιωνίως, τὴν παντοδύναμον κυριότητα τοῦ παντός. Ἄλλ' ἡ Ἀνάστασις, ὡς νίκη κατὰ τοῦ ἄδου και τοῦ θανάτου και τοῦ «τὸ κράτος ἔχοντος τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τοῦ διαδόλου» (Ἐβρ. 2,14), και ἐν συνεχείᾳ ἡ θριαμβευτικὴ εἰς οὐρανούς Ἀνάληψις Του, Τὸν παρουσιάζει κατακυριεύσαντα τῶν ἐχθρῶν Του και πάντων τῶν ἀντιμαχοῦσάντα Αὐτὸν (Κολ. 2,15), καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· «εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου».

2. Ἡ βασιλικὴ Του ἐξουσία αὐτῆ ἀντανακλᾷ εὐλόγως εἰς τὴν Παναγίαν, ὡς Μητέρα Αὐτοῦ¹, «τῷ παντεχνίῳ Λόγῳ σάρκα δανείσασαν», κατὰ τὸν ἱερὸν ὑμνωδὸν (Θ' ὠδὴ Κανόνος Πεντηκοστῆς). Καὶ ὁ μακαρισμὸς ἐκεῖνος ὁ γνωστός· «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε και μαστοὶ οὗς ἐθήλασας» ἀπηχεῖ ἀντιστοίχως τὴν μεγαλειώδη δόξαν τῆς Μητρὸς τοῦ Παμβασιλέως Χριστοῦ, ἐξ οὗ και Παντάνασσα αὐτὴν ἀποκαλοῦμεν και τὴν ἀνάλογον ἀνύμνησιν ἀπευθύνομεν «τῇ βασιλίδι Μητρὶ» πᾶσαι αἱ γεναί.

Ἡ ὀρθόδοξος ὕμνολογία τὴν ὀνομάζει περαιτέρω «τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ και ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ». Τὴν ἀτενίζει ὡς «ὕψηλότεραν τῶν οὐρανῶν». Τὴν βλέπει ὡς «βασιλίσαν τῶν ἀγγέλων» και «Δέσποιαν τοῦ κόσμου»². Καί, ἐν σχέσει πρὸς αὐτὰ τὰ καταχθόνια, Τὴν ἐπικαλεῖται ὡς ἰσχύουσαν νὰ ἀπελαύνῃ πῶρπ τὰς φοβεράς ὕψεις τῶν πονηρῶν δαιμόνων» ἀπὸ τῶν ψυχῶν τῶν χριστιανῶν.

3. Ταῦτα πάντα, ἐν σχέσει πρὸς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς ἐορταστάς και ἰκέτας τῆς «Παντανάσσης» Θεομήτορος, προβάλλουν τὸ ὄραμα τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τονίζουν τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα τοῦ Κυρίου, «ἐν τῷ ὀνόματι» τοῦ Ὁποίου «πᾶν γόνυ κάμψῃ».

Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν, ὡς μέλος συνειδητὸν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, ὀφείλει νὰ κλίνη τὸ γόνυ, μὲ τε-

1. «... Ἐδει τὴν τοῦ Θεοῦ μητέρα τὰ τοῦ Υἱοῦ κατακτιθεσθαι και ὑπὸ πάσης ὡς μητέρα Θεοῦ και δούλην προσκυνεῖσθαι τῆς κτίσεως».

² Ἀεὶ μὲν γὰρ ἐκ τῶν τεκόντων ὁ κλήρος εἰς τοὺς παῖδας κάτεισι· νῦν δέ, ὡς τις ἔφη σοφός, ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι πηγαί· ὁ γὰρ Υἱὸς τῆς Μητρὸς τὴν σύμπασαν κτίσιν κατεδουλώσατο».

(Ἰωάν. Δαμασκ. Ἐγκώμ. Β' εἰς τὴν Κοίμησιν, 14)

2. Πρὸλ. «Τὸν σεαυτῆς τετοκνία Δημιουργόν, ὡς αὐτὸς ἠθέλησεν, ἐξ ἀσπύρου σου γαστρὸς ὑπὲρ νοῦν σαρκούμενον, Ἀγγή, τῶν κτισμάτων ἀληθῶς ἐδείχθη Δέσποινα». (Κανὼν 4 Σεπτεμβρίου, ὠδὴ α', Θεοτοκίον).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Του Σεβ. Μητροπολίτου Σισανίου και Σιατίστης
κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Κατά τὰς αὐθεντικὰς ταύτας μαρτυρίας, ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐπλήρωσεν, ἵνα ἡμεῖς ἀφεθῶμεν ἐλεύθεροι. Αὐτὸς ἀπέθανε θάνατον φρικαλέον καὶ ἐπονεύων, ἵνα ἡμεῖς ζήσωμεν. Αὐτὸς ἐλογίσθη ἁμαρτωλός, ἵνα ἡμεῖς λογισθῶμεν δίκαιοι. Αὐτὸς ἔλαβε τὴν αἰσχύνην ἡμῶν, ἵνα ἡμεῖς λάβωμεν τὴν τιμὴν Αὐτοῦ. Αὐτὸς ὑπεβλήθη εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἡμεῖς τύχωμεν τῆς εὐνοίας καὶ φιλίας τοῦ Θεοῦ⁶³. Ὁ δὲ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἅπαξ γενόμενος ἰσχύει εἰς τὸ διηνεκές, διότι εἶναι ἀπείρου ἀξίας, ἱκανὸς ὥστε νὰ καλύψῃ καὶ ἐξαλείψῃ τὰς ἁμαρτίας πάντων τῶν ἀνθρώπων ὅλων τῶν γενεῶν καὶ αἰώνων. Τοῦτο εἶναι τὸ μοναδικὸν μέσον, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀπολωλὸτος καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου πᾶσα ἡ ἀναζήτησις ἤθελεν ἀποβῆ ματαία καὶ ἀνωφελής. Ἡ θύρα τοῦ Οὐρανοῦ ἦτο κλεισμένη, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀνοιχθῇ διὰ τῆς καταλλήλου κλειδός. Ὁ Νόμος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ εἶχε καταπατηθῆ καὶ ἔπρεπε νὰ ἱκανοποιηθῇ δι' ἐπαρκoῦς ποινῆς.

Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὴν ὁμόφωνον διδασκαλίαν ἀμφοτέρων τῶν πηγῶν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, κατέστη δυνατὴ μόνον διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἵνα τὰ παντοῖα παθήματα καὶ ἡ ἐξίλαστήριος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὠφελήσουν τὸν ἄνθρωπον πρέπει νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῶν παρὰ τῶν ἐπιδεικνόμενων σωτηρίας. Ὅθεν ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίσῃ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ πρὸς σωτηρίαν μέσον ἐνεργεῖ πρὸς σωτηρίαν. Καθὼς τὸ φάρμακον, ἵνα ἐνεργήσῃ πρὸς θεραπείαν τῆς ἀσθενείας πρέπει νὰ γίνῃ ἢ προσήκουσα χρῆσις τούτου παρὰ τοῦ ἀσθενοῦς, οὕτω καὶ ἡ ἐξίλαστήριος θυσία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἵνα σωτηριωδῶς ἐνεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει οὗτος προηγουμένως νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν

σωστικὴν δύναμιν τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου. Ἡ θυσία τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἄπειρος καλύπτει ὅλας τὰς ἁμαρτίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐζήσαν καὶ θὰ ζήσουν μέχρι τῆς «συντελείας τοῦ αἰῶνος»⁶⁴, τοῦ ἀνθρώπου πάντῃ ἀδυνατοῦντος νὰ συνεισφέρῃ ἴδιόν τι πρὸς σωτηρίαν του, διότι τότε, — πάντοτε κατὰ τὴν Δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας—, θὰ ἀπωλέσῃ καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ἔπραξε δι' αὐτόν, ἀλλὰ πρὸς τούτοις τοῦτο δεικνύει καὶ ἀπιστίαν πρὸς Αὐτὸν καὶ ὑποβιβάζει τὴν ἀξίαν τῆς ἀπείρου προσφορᾶς Του. Καὶ ἀληθῶς, ποῖος δύναται νὰ προσθήσῃ καὶ μίαν σταγόνα ἱκανοποίησεως εἰς τὴν ἄπειρον ἱκανοποίησιν, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐπετέλεσε; Ποῖος δύναται νὰ προσθήσῃ καὶ κόκκον δικαιοσύνης εἰς τὴν ἄπειρον δικαιοσύνην, τὴν ὁποίαν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπετέλεσεν; Ὁ μόνος συνεπῶς τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι νὰ δεχθῇ μετὰ ταπεινοφροσύνης καὶ ὑποταγῆς τὴν δωρεὰν γινομένην προσφοράν. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δεχθῇ τὴν προσφοράν τοῦ Κυρίου, τότε ἡ δικαιοσύνη τοῦ Ἁγίου Θεοῦ ἱκανοποιεῖται διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, αἱ ἁμαρτίαι τοῦ ἀνθρώπου ἐξαλείφονται, ἡ ἐχθρότης μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ αἴρεται καὶ ἐπέρχεται ἡ ποθητὴ συμφιλίωσις. Ὁ Θεὸς δὲν βδελύσσεται καὶ δὲν ἀποστρέφεται οὔτε ἀποφεύγει πλέον τὸν ἄνθρωπον, διότι εἶναι ἤδη καθαρὸς, ὡς «πλύνας τὰς στολὰς αὐτοῦ καὶ λευκάνας αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου»⁶⁵, δηλαδὴ ἡ ἀγιότης καὶ ἡ καθαρότης του προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀπολυτρωτικὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς διδάσκει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ὁ Ἱερὸς Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης.

Ἡ πρώτη κοινωνία μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἀποκαθίσταται, χάρις δὲ καὶ δύναμις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκχέεται εἰς τὸν ἄνθρωπον δυνάμει ταύτης τῆς κοινωνίας, ὥστε ὁ τέως πεπτωκὸς, ἀνίσταται καὶ σωφρονεῖ· ἀπὸ ἁμαρτωλοῦ γίνεται ἅγιος καὶ καθ' ἡμέραν προβαίνει εἰς ἀγιωσύνην κατὰ τὸ Γραφικὸν «καὶ ὁ ἅγιος ἀγιασθήτω ἔτι»⁶⁶· ἀπὸ δούλου τῶν παθῶν γίνεται κύριος αὐτῶν· ἀπὸ καταδεδικασμένου γίνεται ἄθῳος καὶ ἡγαπημένος καὶ εὐπρόσδεκτος. «Ὁ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγίον»⁶⁷, τὴν ἀρετὴν ἡ σωτηρίαν συνεχῶς ὑποτρέφει καὶ αὐξάνει, τοῦ ἀναγεννηθέντος ἀνθρώπου καθισταμένου εὐτυχοῦς, καὶ ὁσημέραι προοδεύοντος εἰς ἀγιασμόν καὶ εὐσέβειαν καὶ εἰς ὅλας τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, διὰ τῶν

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 348)

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 326 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 τεύχους.

63. Βλ. Ἡσαίου, 59,5-6. 52,14. 53,1-22, ἐνθα ὁ Προφήτης παραστατικώτατα περιγράφει τὴν πολυπλαγκτον ζωὴν καὶ τὰς παραμορφώσεις τὰς ὁποίας τὸ ἄχραντον σῶμα τοῦ Κυρίου ὑφίσταται διὰ τὴν ἐξίλασιν τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἀνθρώπου.

λεῖαν ὑπακοὴν καὶ πλήρη ὑποταγὴν εἰς τὸν νόμον Του καὶ τὰς ἐντολάς Του. Καὶ εἶναι βέβαιον τότε ὅτι ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, «τῇ μητρικῇ παρρησίᾳ πρὸς Αὐτὸν κεχηρημένη», δυσωπεῖ τὸν Υἱὸν Τῆς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὡς Π α ν τ ἄ ν α σ σ α Κυρία καὶ Δέσποινα πάντων ἡμῶν».

3. «... Ἰλεως δὲ εἶη παρ' ἡμῶν ἡμνομένη ἢ πάντων κτισμάτων ἐπέκεινα καὶ π ἄ ν τ ω ν δ η μ ι ο υ ρ γ η μ ἄ τ ω ν δ ε σ π ὄ ζ ο υ σ α, ὡς οἶα Θεοῦ μήτηρ, τοῦ κτίστου καὶ δημιουργοῦ καὶ τῶν ἀπάντων δεσπύζοντος». (Ἰωάν. Δαμασκ. ἐνθ' ἀνωτ., 1).

64. Ματθαίου, 13,39.

65. Ἀποκάλυψις, 7,14.

66. Ἀποκάλυψις, 22,11.

67. Ἰωάννου, 14,26.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΔΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 327 τοῦ προηγούμενου τεύχους)

Τῶν ἁγίων Παραμόνου καὶ Φιλουμένου (29 Νοεμβρίου) : Ρωμ. η' 14-22 προφανῶς γιὰ τὴν ἀναφορὰ στὰ «παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ» — ἡ ἴδια περικοπή προβλέπεται καὶ γιὰ τοὺς ὁσίους Ὀνούφριου καὶ Πέτρο (12 Ἰουνίου) καὶ γιὰ τὸ δίκαιο Εὐδόκιμο (31 Ἰουλίου) ἴσως γιὰ τὸν πρῶτο στίχο τῆς «ὅσοι Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται» ἢ γιὰ τὸ «συμπάσχουμεν» καὶ τὰ «παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ». Τοῦ προφήτου Ναοὺμ (1 Δεκεμβρίου) : Α' Κορινθ. ιδ' 20-25 «προφητεία... προφητεύωσιν». Τοῦ προφήτου Ἀβδακούμ (2 Δεκεμβρίου) «ἐν Ἠλίᾳ... τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν». Τοῦ προφήτου Σοφονίου (3 Δεκεμβρίου) : Ρωμ. ι' 11-21, ἀναφορὰ στοὺς λόγους τῶν προφητῶν Ἠλία καὶ Μωϋσέως. Τοῦ ἁγίου Στεφάνου (27 Δεκεμβρίου καὶ 2 Ἀυγούστου) : Ματθ. κα' 33-42, ἡ παραβολὴ τῶν κακῶν ἐργατῶν, πιθανῶς γιὰ τὴ φράσι «ἐν δὲ ἐλιθοδόλησαν». Τῶν ἁγίων δισμυρίων μαρτύρων τῶν ἐν Νικομηδείᾳ (28 Δεκεμβρίου) : Λουκ. ιδ' 25-35, προφανῶς γιὰ τὸ στίχο 31 «ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν», ὅσο κι ἂν φαίνεται ἀπίθανο. Τῶν ἁγίων νηπίων τῆς Βηθλεὲμ (29 Δεκεμβρίου) : Ἐβρ. β' 11-18 γιὰ τὸ «ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκουιώνηκε σαρκὸς καὶ αἱματος...». Τῶν ἁγίων ἑβδομήκοντα ἀποστόλων (4 Ἰανουαρίου) : Λουκ. ι' 1-15, ὅπου περιγράφεται ἡ ἀποστολὴ τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης (10 Ἰανουαρίου) : Ματθ. δ' 25. ε' 1-12 οἱ μακαρισμοί, προφανῶς γιὰ τοὺς λόγους στοὺς μακαρισμοὺς τοῦ Γρηγορίου — τὸ Τυπικὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας προβλέπει τὴν κοινὴ γιὰ Ἱεράρχας περικοπὴ Ματθ. ε' 14-17. Τοῦ ὁσίου Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ (21 Ἰανουαρίου) : Φιλίπ. α' 12-20, ὅπου ὁ Παῦλος ὁμιλεῖ γιὰ τὰ διὰ Χριστὸν δεσμά του. Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου (3 Φεβρουαρίου) : Ἐβρ. θ' 11-14, πού γίνεται λόγος γιὰ τὴ σκηνή, τὸ ναὸ καὶ τὴ λατρεία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ναοῦ. Τοῦ μάρτυρος Νικηφόρου (9 Φεβρουαρίου) : Ἐφεσ. ε' 8-19, ἴσως γιὰ τὴ φράσι «ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ» σὲ ἀναφορὰ μὲ τὸ ἐπεισόδιο μὲ τὸν πρεσβύτερο Σαπρίκιο, πού ἀφηγεῖται τὸ Συναξάριο. Γιὰ τὶς μνήμες τῶν εὐρέσεων τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου (24 Φεβρουαρίου καὶ 25 Μαΐου) ἐπελέγη ἡ ἀποστολικὴ περικοπὴ Β' Κορινθ. δ' 6-15 πιθανῶς γιὰ τὴ φράσι «ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστράκινις σκεύεσιν», γιὰτὶ κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Συναξαρίου ἡ κεφαλὴ τοῦ Προδρόμου θρέθηκε κατὰ μὲν τὴν πρώτη εὐρεσί τῆς «εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον» κατὰ δὲ τὴ δευτέρα «ἐν ὕδρῳ». Τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων (9 Μαρτίου) : ἡ παραβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελώνος Λουκ. κ' 1-16, ἴσως γιὰ

τὸ περιστατικὸ τοῦ «φιλοψυχῆσαντος» ἐνὸς ἀπὸ αὐτοὺς, πού τὸν ἀντικατέστησε ὁ «καπιλιάριος» Ἀγλάσιος, ὁ «ἔσχατος» πού ἔλαβε τὸν ἴδιο στέφανο μὲ τοὺς «πρῶτους». Τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (25 Μαρτίου) : Ἐβρ. β' 11-18 «ἔθεν ὄφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι» — ἡ σάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας (1 Ἀπριλίου) ἡ ἀμφισβητούμενης γνησιότητος περικοπὴ τῆς μοιχαλίδος γυναικὸς (Ἰωάν. η' 3-11), σὲ ἀναφορὰ πρὸς τὸν πρὸ τῆς μετανοίας ἀμαρτωλὸ ὄνο τῆς ὁσίας. Τοῦ ἁγίου Γεωργίου (23 Ἀπριλίου) : Πράξ. ιδ' 1-11, πού ἀφηγεῖται τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆ φυλακῆ, πού προφανῶς παραλληλιζέται πρὸς παρόμοια θαυμαστά ἐπεισόδια πού ἀφηγεῖται τὸ Μαρτυρολόγιο. Τῶν προφητῶν Ἱερεμίου καὶ Ἡσαίου (1 καὶ 9 Μαΐου) : Α' Θεσσ. β' 14-20, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τοὺς Ἰουδαίους πού ἐφόνευσαν τοὺς «ἰδίους προφήτας». Στὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος Σταυροῦ (7 Μαΐου) : Πράξ. κς' 1. 12-20. Ἡ «οὐράνιος ὀπτασία» («ὕπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου... φῶς») τοῦ ἀποστόλου Παύλου παραβάλλεται πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Σταυροῦ («συνεστῶς ἐκ φωτός... τῆ λαμπρότητι τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἐκάλυψεν»). Τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου (21 Μαΐου) : Πράξ. κς' 1. 12-20, τὸ ὄραμα καὶ ἡ ἐξ οὐρανοῦ κλήσις τοῦ ἀποστόλου Παύλου, πρὸς τὴν ὁποία παρομοιάζεται τὸ ὄραμα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Μ. Κωνσταντίνου (βλ. καὶ τὸ ἀπολυτίκιο: «καὶ ὡς ὁ Παῦλος τὴν κλήσιν οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξάμενος»). Τὸ Τυπικὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας διαφοροποιεῖ καὶ πάλι τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα: τὸ ἀνωτέρω προβλέπεται «εἰ εἰσὶν ἡμέραι τῆς Πεντηκοστῆς». Ἐκτὸς τῆς περιόδου τοῦ Πάσχα δρίζεται ἡ περικοπὴ Γαλάτ. α' 11-19 «Γνωρίζω ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον...», πού καὶ πάλι ἀναφέρεται στὴν ἐκ Θεοῦ κλήσιν τοῦ Παύλου. Γιὰ τὸν ἴδιο ἅγιο προβλέπονται ἀπὸ τὰ σημερινὰ λειτουργικὰ μας διβλία οἱ δυὸ «εἰς Ἱεράρχας» εὐαγγελικὲς περικοπὲς Ἰωάν. ι' 9-16 («Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα...») γιὰ τὸν ὄρθρο καὶ Ἰωάν. ι' 1-9 («Ἀμὴν... ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας...») γιὰ τὴ θεία λειτουργία. Ὁ ἱστορικὸς Εὐσέβιος γράφει γιὰ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο ὅτι ἦταν «οἷά τι κοινὸς ἐπίσκοπος ἐκ Θεοῦ καθεσταμένος» καὶ ὁ ἴδιος εἶπε γιὰ τὸν ἑαυτοῦ «ἐγὼ δὲ τῶν ἐκτὸς ὑπὸ Θεοῦ καθεσταμένων ἐπίσκοπων ἂν εἴην» (Εὐσέβιος ε β ι ο υ, Βίος τοῦ Μ. Κωνσταντίνου 1,44. 4,24). Σὲ Συνόδους ὁ βασιλεὺς ἐπευφημεῖται: «Πολλὰ τὰ ἔτη τῷ ἀρχιερεῖ (ἢ τῷ ἱερεῖ) βασιλεῖ» (Ματθ. α' 6,733. 734. 7,177). Ἔτσι μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ἐπιλογή τῶν ἀναγνωσμάτων τῶν Ἱεραρχῶν καὶ γιὰ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο (πρὸβλ. καὶ δοξαστικὸ τῶν ἀποστίχων τοῦ ἐσπερινοῦ: «ἱερεὺς τε χρισθεὶς καὶ βασιλεὺς ἐλαΐψ»). Τὸ Τυπικὸ ὁμῶς τῆς Ἁγίας Σοφίας ἔχει μόνο τὸ ἀνά-

ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Στὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα ὀρθόδοξα περιοδικά, δελτία εἰδήσεων κλπ. ἀνήκουν ἐκεῖνα τὰ ἑλληνικά μέσα ἐνημερώσεως τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν Οἰκουμενικὴ κίνησι γενικὰ καὶ — κυρίως — μὲ τὴν Οἰκουμενικὴ Μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας εἰδικά. Τὸ πιὸ παλαιὸ δελτίο αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι ἡ «Ἐπίσκεψις»: τὸ θαυμάσιο δεκαπενθήμερο δελτίο δηλαδὴ ποῦ ἐκδίδει τὸ Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὸ Σαμπεζῦ (Γενεύη), τὸ ὁποῖο κυκλοφόρησε γιὰ πρώτη φορὰ πρὶν ἀπὸ δέκα ἕξι χρόνια.

Ἀξιόλογο εἶναι ἐπίσης τὸ Δελτίο Οἰκουμενικῆς Ἐπικαιρότητας: «Ἐνημέρωσις» ποῦ ἐκδίδει ἡ Μόνιμη Ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν ἔδρα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία, ἐκτός ἀπὸ τὴν «Ἐνημέρωσις», ἀρχισε ἐφέτος, νὰ κυκλοφορεῖ ἕναν «Ἐνημερωτικὸ Φάκελλο», μὲ σκοπὸ «τὴν συμμετοχὴ καὶ τὴν μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν».

Πολὺ σημαντικὸ εἶναι — τέλος — τὸ γεγονός ὅτι ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀρχισε ἐφέτος (1986), νὰ ἐκδίδει, μὲ τὸν τίτλο: «Πληροφoρία», ἕνα «ἐνημερωτικὸ δελτίο γιὰ Διορθόδοξα καὶ Διαχριστιανικὰ θέματα». Γιατὶ αὐτὸ τὸ δελτίο εἶναι ἀφιερωμένο στὴν πληροφόρησι τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν θέσεων καὶ τῆς δραστηριότητάς της στὰ διορθόδοξα καὶ διαχριστιανικὰ θέματα, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι συντελεῖ στὴν ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνειδητοποίησι τῆς σημασίας τῆς συνεργασίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μὲ τίς ὑπόλοιπες Ἐκκλησίες γενικὰ καὶ μὲ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν εἰδικὰ γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν. Τοῦτο πάλι σημαίνει ὅτι αὐτὸ τὸ δελτίο θὰ συμβάλει πολὺ στὴν οἰκουμενικὴ ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ὅτι ἡ ἐκδοσι αὐτοῦ τοῦ δελτίου ἦταν ἀπαραί-

γωνισμὰ τῆς θείας λειτουργίας, ἀλλὰ ὄχι ἀκριβῶς τὸ Ἰωάν. ι' 1-9, ἀλλὰ ἕνα παρόμοιο: Ἰωάν. ι' 2-5 καὶ 27-30. Τὸ κέντρο τοῦ θάρους μετατίθεται, ὅπως καὶ στὰ παλαιδιαθητικὰ ἀναγνώσματα τοῦ ἑσπερινοῦ, στὴ θεοφροῦρητο πόλι καὶ στὴ χριστιανικὴ οἰκουμένη, τῆς ὁποίας κτίτωρ καὶ πρῶτος πιστὸς βασιλεὺς ἦταν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος. Ἡ διολίσθησι στὴν περικοπὴ τῶν Ἱεραρχῶν μπορεῖ νὰ ἔγινε ἀργότερα ἐκ παραδρομῆς, λόγῳ τῆς ὁμοιότητος τῶν δύο περικοπῶν.

(Συνεχίζεται)

τητὴ τὸ διαπιστώνουμε, μεταξὺ τῶν ἄλλων, διαβάζοντας στὸ πρῶτο τοῦ τεύχους ὅτι: «Τὴν ἀνάγκη ἐκδόσεως τοῦ Δελτίου αὐτοῦ ἐπέβαλαν δύο κυρίως λόγοι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ εὐρὺ ὁπωσδήποτε φάσμα δραστηριοτήτων ποῦ καλύπτουν οἱ διορθόδοξοι καὶ διαχριστιανικὲς σχέσεις, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, ὅπου ἡ ἠϋζημένη κινητικότητα τῶν λαῶν καὶ ἡ συνειδητοποίηση τοῦ σκανδάλου τῆς διαιρέσεως τῶν χριστιανῶν ἔχουν δώσει θεαματικὴ ὄθησι στὶς κοινὲς προσπάθειες γιὰ ἐνότητα καὶ κοινὴ πορεία, ἐν ὄψει καὶ τῶν πελωρίων προβλημάτων ποῦ ἀντιμετωπίζει ὁ κόσμος».

«Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ ὄλον ἐν αὐξανόμενο ἐνδιαφέρον τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων, γιὰ ἐνημέρωσι ἢ καὶ γιὰ συνεργασία στὶς διαδικασίες προωθήσεως τῆς παγχριστιανικῆς ἐνότητος, ποῦ ἐκφράζεται τόσο μὲ τοὺς ἐν ἐξελίξει θεολογικοὺς διαλόγους, ὅσο καὶ μὲ τίς σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο, προσπάθειες γιὰ Ὁρθόδοξη μαρτυρία καὶ ὑπέρβασι τῶν ἐμποδίων ποῦ ἐπὶ αἰῶνες ἔκρυψαν τὰ πρόσωπά μας καὶ μᾶς καταδίκασαν σὲ ἀλληλοαγνόησι».

Μὲ βάσι τὰ δύο πρῶτα τεύχη τῆς «Πληροφoρίας» μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὅποιος διαβάξει αὐτὸ τὸ Δελτίο πλουτίζει τίς σχετικὲς μὲ τὰ διορθόδοξα, διαχριστιανικὰ καὶ διαθρησκευτικὰ θέματα γνώσεις του, ἐνῶ, συγχρόνως, μπορεῖ νὰ παρακολουθεῖ τὸ ἔργο τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία χειρίζεται ὑπεύθυνα αὐτὰ τὰ θέματα σὰν συμβουλευτικὸ ὄργανο τῆς Ἱεραρχίας.

Τὸ πρῶτο τεύχος ἀσχολεῖται, μεταξὺ τῶν ἄλλων, μὲ τὴν ἀναπροσαρμογὴ τῶν περὶ νηστείας ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, σύμφωνα μὲ τίς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης ἐποχῆς, καθὼς καὶ μὲ τίς σχετικὲς μ' αὐτὴν τὴν ἀναπροσαρμογὴ ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τίς ἐκτιμήσεις τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σχετικὰ μὲ τὸ ἔργο τῶν διμερῶν θεολογικῶν διαλόγων καὶ μὲ τίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τοὺς Ἀγγλικανούς. Στὰ θέματα τοῦ δευτέρου τεύχους ἀνήκουν: ὁ Διάλογος Ὁρθόδοξων-Ρωμαιοκαθολικῶν ἢ Διορθόδοξη Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξίας· ὁ θεολογικὸς Διάλογος Ὁρθόδοξίας καὶ Μετερρυθμιζομένων κλπ.

Πολὺ ἐλπιδοφόρο εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ Σύνταξι τῆς «Πληροφoρίας» εἶναι βεβαία ὅτι: «Τόσο τὰ διορθόδοξα ὅσο καὶ τὰ διαχριστιανικὰ ἀλλὰ καὶ τὰ διαθρησκευτικὰ θέματα ἔχουν προσλάβει στὸν αἰῶνα μας διαστάσεις τεράστιες μὲ πρωτεύουσα σημασία

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 346)

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

Θεολογική οίκολογία

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τί κάνει ἐντύπωση

Ὅπως ἔχουμε ἀναφέρει καὶ ἄλλοτε, ἡ προθυμία πολλῶν Ἐφημερίων νὰ συμμετάσχουν στὴν ἔρευνα τῆς «Πνευματικῆς Γεωγραφίας» ποὺ προβάλλαμε μέσω τῶν στηλῶν τοῦ περιοδικοῦ καὶ συνεχίζουμε καὶ σὲ ἄλλους χώρους, ἐντυπωσιάζει. Εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι ὁσους παίρνουν μέρος στὴν ἔρευνα τοὺς ἐντυπωσιάζουν ποικίλες καὶ διαφορετικὲς πτυχές ἀπὸ τὴν ζωὴ τῶν Γερόντων. Εἶναι ἡ μουσικὴ συγγένεια, ἡ εὐαισθησία μας γιὰ ὀρισμένες διαστάσεις τῆς ζωῆς ποὺ μᾶς φέρνει κοντὰ τους καὶ ποὺ κάνει νὰ μιλοῦν μέσα μας συγκεκριμένες ἐκδηλώσεις τους; Αὐτὸ παίζει ὅπωςδήποτε σὲ ἓνα μεγάλο βαθμὸ τὸ ρόλο του.

Εἶναι, ὅμως, δυνατό οἱ προσδοκίες μας ἀπὸ τὴ ζωὴ, τὰ ὁράματά μας, οἱ προσμονές μας νὰ ὀρίζουν ἀπάντηση στὴ συμπεριφορὰ καὶ στὸν τρόπο τῆς ζωῆς τους καὶ ἔτσι αὐτὰ νὰ θίγουν ἐντονότερα ἢ ἀπαλότερα τὶς χορδές τῆς ὑπαρξῆς μας. Γι' αὐτὸ ὁ καθένας μας ἐντυπωσιάζεται καὶ διαφορετικά.

Σὲ πολλοὺς κάνει ἐντύπωση ὁ τρόπος ποὺ ὁ Γέροντας ἀκροᾶται καὶ διαλέγεται μαζί τους. Ἄλλοι πάλι προσέχουν τὴν «περιέργεια» μὲ τὴν ὁποία οἱ Γέροντες πλησιάζουν τὰ μυστήρια τοῦ κόσμου καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο συλλέγουν τὶς πληροφορίες τους. Γιὰ ὀρισμένους ἔχουν ξεχωριστὴ σημασία οἱ συμβουλευτικὲς στάσεις ποὺ τηροῦν στὶς διαπροσωπικὲς τους σχέσεις. Γιὰ ἄλλους ἔχει προτεραιότητα τὸ παράδειγμα τοῦ Γέροντα ποὺ διανοίγει νέους δρόμους καὶ νέους ὀρίζοντες. Γιὰ μερικοὺς εἶναι σπουδαῖος ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Γέροντες ἀντιμετωπίζουν προβλήματα τῆς σύγχρονης κοινωνίας μας ποὺ ταλανίζουν τὸν σημερινὸ κόσμο.

Σὲ ἕναν κόσμο ποὺ ἀπασχολεῖται ὀλονὸν καὶ περισσότερο μὲ τὸ οἰκολογικὸ περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὶς συνέπειες ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει μιὰ ἀλόγιστη χρῆση τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀποθεμάτων τῆς, ἐντυπωσιάζει ἢ στάση πολλῶν Γερόντων ἔναντι τῶν προβλη-

μάτων ποὺ δημιουργοῦνται στὴν ἐποχὴ μας καὶ ἡ συμβουλευτικὴ τους ποὺ ἀσκεῖται σὲ συγκεκριμένα πλαίσια ζωῆς.

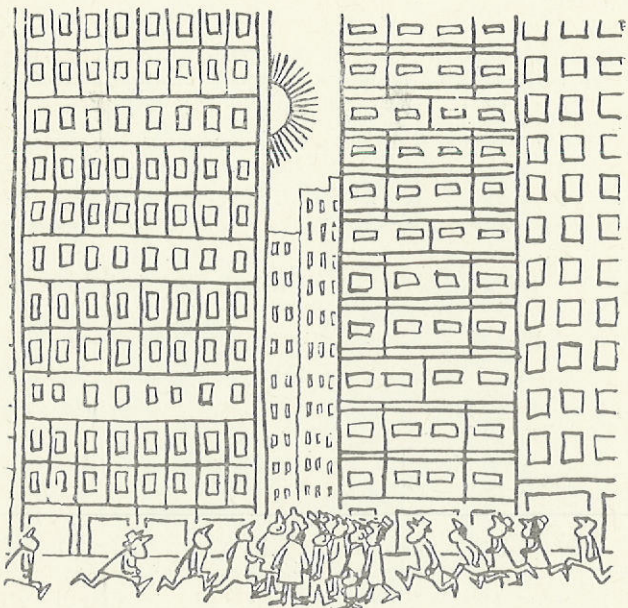
Γέροντες καὶ οἰκολογικὸ περιβάλλον

Περισσότερα γιὰ μιὰ συμβουλευτικὴ τῶν Γερόντων σὲ συγκεκριμένα πλαίσια ζωῆς ὅπως τὸ οἰκολογικὸ περιβάλλον, βλ. στὴ μελέτη μου «Εἰσαγωγή στὴν ὀρθόδοξη συμβουλευτικὴ ποιμαντικὴ», Ἀθήνα 1985, σ. 77-81 ὅπου καὶ διβλιογραφία. Τὶς π ρ ο ὕ π ο θ έ σ ε ι ς γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν συμβουλευτικὴν στάση τῶν Γερόντων ἐξετάζει μὲ πολὺ ὠραῖο τρόπο ὁ φοιτητὴς μας Γιάννης Σπυράλατος — κάνει τώρα μεταπτυχιακὲς σπουδές στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης— στὴν χειρόγραφη φροντιστηριακὴ ἐργασία του στὸ μάθημα τῆς Ποιμαντικῆς Ψυχολογίας γιὰ τὶς «Συμβουλευτικὲς στάσεις στὴν "Κλίμακα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου"» (Ἀθήνα 1984, σ. 58-63).

Τὶς ἐντοπίζει στὴν κατάκτηση τῆς «ἀπαθείας» («ἐγκάρδιος οὐρανὸς τοῦ νοῦς») μὲ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος ἀποκαθίσταται ὁ ἴδιος στὴν προπρωτικὴ εἰρηνικὴ σχέση του μὲ τὴν ὑπόλοιπη κτίση. Τονίζει τὴν συμβολὴ τῆς ἀσκητικῆς ἐμπειρίας τῶν νηπτικῶν πατέρων γιὰ νὰ μπορέσει ἡ οἰκολογία νὰ βρεῖ τὸ σωστὸ προσανατολισμὸ τῆς καὶ μὲ δημιουργικὸ διάλογο νὰ ὀδηγηθεῖ σὲ μιὰ **θ ε ο λ ο γ ι κ ῆ ο ἰ κ ο λ ο γ ι ἄ**.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι εἶναι ἐντονη ἡ ἀνησυχία ὀρισμένων γερόντων γιὰ τὴν ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος μέσα στὸ ὁποῖο ζοῦν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι. Χωρὶς νὰ κηρύττουν μιὰ «ἐπιστροφή στὴ φύση» τύπου Ρουσσώ, συνιστοῦν μιὰν «ἐξέοδο πρὸς τὴ φύση», «γιὰ νὰ βρεθοῦν οἱ ἄνθρωποι πάλι στὸ φυσικὸ τους περιβάλλον, ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ξεκίνησαν», λένε χαμογελώντας, «στὸν Παράδεισο, ποὺ ἦταν ἓνας κῆπος». Χωρὶς ν' ἀρνοῦνται τὴ χρῆση τῆς τεχνολογίας μάχονται γιὰ μιὰ ποιότητα ζωῆς ποὺ ν' ἀγκαλιάζει ὅλον τὸν ἄνθρωπο.

Στενοχωρούνται μάλιστα έντονα όταν αυτή ή «έξοδος» διακυβεύεται και από τόσες πυρκαγιές που καταστρέφουν τεράστιες δασικές εκτάσεις και θαμνώδεις

Ο σύγχρονος τρόπος ζωής στις πόλεις δεν εύνουσι την ανάπτυξη της πνευματικής ζωής. Σε αναζήτηση, λοιπόν, μιας θέσεως κάτω από τον ήλιο και του άλλου "Ηλιου". Σκίτσο του Κώστα Μητρόπουλου.

περιοχές. Λυπούνται βαθύτατα γιατί διαδλέπουν στο έργο της καταστροφής ψυχικές διαταραχές, που κι όταν ακόμη κινητά από κερδοσκοπία με οικοπεδοποιητικές προθέσεις ξεκινά από μία θεμελιακή α-φιλανθρωπία.

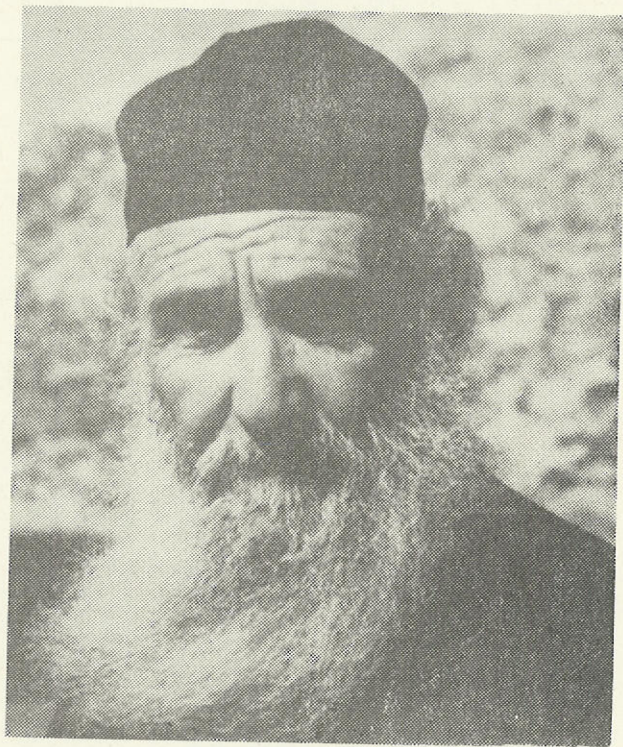
"Οποιος καταστρέφει την Δημιουργία συνεργεί στην καταστροφή του ανθρώπου. Το πράσινο είναι δώρο Θεού που ή Χάρη Του δωρίζει στον άνθρωπο. Σεβασμός προς αυτό σκοπεύει στην υγεία και την όμορφιά. «Τό δάσος θα μπορούσε να είναι... τό πιό έντυπωσιακό σύμβολο της παρουσίας, της σιωπής και της εϋλογίας της Έκκλησίας. Γιατί τό δάσος είναι σιωπή και εϋλογία. Χωρίς αυτό, όλα γίνονται στεϊρα»*.

Και ή Έκκλησία θά 'πρεπε ν' αναλάβει όλόκληρη έκστρατεία και σταυροφορία. Χρειάζεται ένεργός δράση της Έκκλησίας. Ο Νόμος μόνος του, όπως διαπιστώνουμε, δέν έπαρκεί για την καταστολή του μεγάλου αυτού έγκλήματος και την πρόληψή του. Άλλ' ούτε μόνο με έκκλησιαστικές αποφάσεις και έγκυκλίους μπορεί να γίνει δουλειά. Έδώ πάλι πρωτεύουσα θέση κατέχει τό παράδειγμα και ή μίμηση.

Παραδείγματα πρό μίμηση

Σε μιá τέτοια ύποδειγματική παιδαγωγική πρωτοβουλία αναφέρεται και τό άρθρο, που θά δημοσιευθεί στο προσεχές τεϋχος, του κ. Θ. Ψαριώτη, πτυχιούχου της Άνωτάτης Γεωπονικής Σχολής Άθηνών, ό όποιος επί χρόνια δίδαξε Γεωπονικά μαθήματα στην Έκκλησιαστική Έκπαίδευση και φρόντισε να διανοίξει στους μαθητές του όρίζοντες ώστε, πέραν των πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων, να εισδύουν και να «μελετούν» στο Βιβλίο της Φύσεως που γράφτηκε από τον Δημιουργό...

Συγκεκριμένα, μάς παρουσιάζει την έκλεκτή μορφή του Γέροντος π. Άμφιλόχιου Μακρή (1888 - 1970) και την αγάπη του για τά δένδρα, που συνέβαλλε στην πευκοφύτευση της ιεράς νήσου Πάτμου. Έδώ, Γεωγραφία, Άνθρωπογεωγραφία και Πνευματική Γεωγραφία δένουν σ' ένα άρμονικό σύνολο.

Γέρων Άμφιλόχιος Μακρής (1888 - 1970).

* Τό απόσπασμα προέρχεται από την μελέτη του OLIVIER CLEMENT, Τ ό πνεϋμα του Σολζενίτσιν, Άθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», χ.χ. (σε μετάφραση Έλένης Δαλαμπίρα), και την παράγραφο που φέρει τον τίτλο «Η Έκκλησία - δάσος», σ. 335. Άπό τις εφημερίδες πληροφορούμεθα ότι τό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Κηφισιάς σε συνεργασία με πολλά μουσεια έλληνικά και ξένα και άλλους παράγοντες μελετάει να παρουσιάσει μία έκθεση - υπερθέαμα άφιρομένη στο «Δάσος».

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ "ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ",

Πρὸς τὴν Δ) νσι
τοῦ περιοδικοῦ «Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ»
Εἰς Ἀθήνας

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονα στὸν Ἐφημέριο 1/15 Σεπτεμβρίου 1986 τ. 15, σὲ ἀπάντηση ἄρθρου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου μὲ τὸν τίτλο «Ἐορτὴ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἐκκλησίας Σχολῆς Κορίνθου» (ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ 1/15 Ἰουλίου 1986 τεῦχος 13) ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν γιὰ νὰ γραφοῦν οἱ ἀκόλουθες γραμμές:

1) Πράγματι προκάλεσαν ἀγανάκτηση καὶ πικρία σὲ ὅσους γνώριζαν τὰ πράγματα, ὅσα ἐλέχθησαν ἢ ἀποσιωπήθηκαν ἀπὸ ὀρισμένους ὁμιλητές, πού προφανῶς μετὰ τὴν ἀποφοίτησή τους ἀπὸ τὴ Σχολή, δὲν διατήρησαν κανένα σύνδεσμο μὲ τὴ Σχολή καὶ γενικότερα μὲ τὴν Κόρινθο. Οἱ Κορίνθιοι ἀσφαλῶς καὶ γνώριζαν τὰ συμβάντα καὶ τὴν περιπέτεια τῆς Ἐκκλησίας Σχολῆς Κορίνθου κατὰ τὸ 1971, μὲ τὴν ἀναστολὴ λειτουργίας της (διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 487/71 Β.Δ./τος, (ΦΕΚ 146/71 τ. Α'), καθὼς καὶ τοὺς ἀγῶνες τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτη Κορίνθου κ. Παντελεήμονα γιὰ τὸ «ΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜΟ» τῆς Σχολῆς, πού δημοσιεύονται στὸ σχετικὸ βιβλίον τοῦ ἀγίου Κορίνθου. Ἐξ ἄλλου εἶναι ἀνά τὸ Πανελλήνιο γνωστὴ ἡ σθεναρὴ καὶ ἀγέρωχη στάση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κορίνθου κατὰ τὴ σκοτεινὴ ἐκείνη περίοδο.

2) Ἡ ἀποσιώπηση ἀναφορᾶς στὸ Ἐκκλησιολογικὸ Λύκειο Κορίνθου, πού λειτουργήσε ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1976-1977 κατ' ἀρχὰς ὡς Ἐκκλησιαστικὸ Φροντιστήριον (διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 178/76 Ν.Δ./τος ΦΕΚ 65/76 τ. Α') καὶ ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1978-1979 ὡς Ἐκκλησιολογικὸ Λύκειο (ἄρθρο 1 παρ. 2 τοῦ 1025/77 Π. Δ./τος ΦΕΚ 344/77 τ. Α'), ἀποτελεῖ βαρῦτατη παράλειψη καὶ ἀσύγγνωστη ἄγνοια. Γιατὶ τὸ Ἐκκλησιολογικὸ Λύκειο Κορίνθου, ἀποτελεῖ τὴν ἱστορικὴ συνέχεια καὶ τὸ νεώτερο διάδοχο ἐκπ/κὸ σχῆμα τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κορίνθου (Νόμος 476/76 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπ/σης» ἄρθρο 1 Π.Δ./τος 125/77) καὶ ἔχει δώσει μέχρι σήμερα πολλοὺς καὶ ἀξιόλογους κληρικούς, ὄχι μόνον στὴν Κορινθία ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὴ ἐξαιρουμένης καὶ τῆς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ἔχει ἐφοδιάσει μαθητές μας μὲ συστατικὰ ἐπιστολὰς καὶ ἔχει μάλιστα χειροτονήσει ἀπόφοιτους τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ Λυκείου Κορίνθου στὴν περιφέρειά του καὶ ἡ εὐχὴ πού ἐκφράζει στὴν τελευταία παράγραφο τοῦ ἄρθρου του «Ἄς ἦταν Κύριε αὐτὴ ἡ τροφὴ μας μάννα Σχολὴ τῆς Κορίνθου νὰ ξαναζήσει, γιὰ νὰ συνεχίσει νὰ δίνει τροφή καὶ ζῆλο καὶ φωτιὰ καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν» ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν πραγματικότητά.

Τὸ Ἐκκλησιολογικὸ Λύκειο Κορίνθου εἶναι ἀναβίωση καὶ ξαναζωντάνεμα τῆς Ἐκκλησίας Σχολῆς Κορίνθου καὶ συνεχίζει νὰ δίνει ζῆλο, φωτιὰ καὶ ἀγάπη στοὺς τροφίμους του κληρικούς καὶ λαϊκούς... Μέσα δὲ στὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα τῆς λειτουργίας του τὸ Ἐκκλησιολογικὸ Λύκειο Κορίνθου ἔχει δώσει ὄχι μόνον μορφωμένους κληρικούς στὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς φοιτητὲς τῶν Θεολογικῶν καὶ Ποιμαντικῶν τμημάτων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, πού σὲ λίγο θὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Παιδείαν.

3) Ἀπὸ τοὺς πανεπιστημιακοὺς διδασκάλους ὁ κ. Βλάσιος Φειδᾶς στὴν προσφώνησή του, ἀναφέρθηκε στὸ νομικὸ πλαίσιο (Νόμος 476/76 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως» Π.Δ. 1025/77 καὶ Π.Δ. 292/77) ἵδρυσης καὶ λειτουργίας τῶν Ἐκκλησιολογικῶν Λυκείων, τὰ ὁποῖα προήλθαν ἀπὸ τὴν μετατροπὴ τῶν παλαιῶν Μέσων Ἐπταταξίων Ἱερατικῶν Σχολῶν (ἄρθρο 1 τοῦ Ν.Δ. 1025/77). Ἔτσι τονίστηκε ὅτι τὸ Ἐκκλησιολογικὸ Λύκειο Κορίνθου ἔχει προέλθει ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιολογικὴ Σχολὴ Κορίνθου, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἱστορικὴ συνέχεια καὶ συμπληρώθηκε μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ κενὸ πού ἄφησαν προηγούμενοι ὁμιλητές.

Τὰ ἀνωτέρω δὲν ἀκούστηκαν στὴν πρώτη σύναξη τῶν ἀποφοίτων, γιατί οἱ ὁμιλητὲς ἦσαν καθορισμένοι καὶ ὁ χρόνος πιεστικὸς γιὰ συζητήσεις ἐπὶ τῶν λεγομένων.

Ὡς Διευθυντὴς τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ Λυκείου Κορίνθου μέχρι τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1984-1985, ἐθεώρησα σκόπιμο νὰ γράψω τίς ἀνωτέρω γραμμές γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴν πικρία μου γιὰ τίς παραλείψεις αὐτές καὶ παράλληλα τὴν μαρτυρία μου γιὰ τὰ ὅσα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου ἐξέθεσε γιὰ τὴν προσφορά τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ Λυκείου Κορίνθου, καθὼς καὶ γιὰ τὰ ὅσα ὁ ἴδιος προσέφερε καὶ προσφέρει γιὰ τὴν ἀπόσκοπη λειτουργία του.

Νικόλαος Ἀπ. Παπαδόπουλος
Διευθυντὴς
Ἐκκλησιολογικοῦ Φροντιστηρίου Ἀθηνῶν

ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 343)

γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τῶν λαῶν», καθὼς καὶ ὅτι γιὰ τοῦτον τὸν λόγο — «ικανένας ὑπεύθυνος ἄνθρωπος δὲν δικαιούται νὰ ἀγνοεῖ τὴν σημασία των». «Τὸ ἀντίθετο θὰ ἦταν ἓνας στεῖρος στρουθοκαμηλισμὸς καὶ θὰ μαρτυροῦσε ἀπαράδεκτη ἔλλειψη ρεαλισμοῦ ἐμπρὸς σὲ τίς διεργασίες πού συντελοῦνται στοὺς ἐκκλησιαστικούς χώρους ὁμοδόξους καὶ ἑτεροδόξους μὲ τὴ δυναμικὴ παρουσία καὶ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

ΔΙΑ ΤΗΝ ΘΕΟΠΡΕΠΗ ΚΑΙ ΨΥΧΩΦΕΛΗ ΒΙΩΣΙΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑΗΜΕΡΟΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Τοῦ Ἀρχιμ. ΕΥΘ. ΕΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ
Ἐφημερίου - Ἱεροκήρυκος τῆς Ἀρχ.πῆς Ἀθηνῶν

Κατ' αὐτάς, ἡ Ἁγία Ἱεροσολυμίτις Ἐκκλησία, Παμμήτωρ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἄγει τὴν ἐπετηρίδα τῶν χιλίων ἑξακοσίων ἐτῶν, ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων (313-386 μ.Χ.) τοῦ Κατηχητοῦ, δσημέραι καὶ πλείοτερον ἀναγνωρίζομεν ὡς μεγάλου Πατρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ Οἰκουμενικοῦ Διδασκάλου.

Ἡ φωνὴ τοῦ πολυπαθοῦς ἀθλητοῦ καὶ Ὁμολογητοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀντηχοῦσα ἔτι, ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ θεοδέγμονος σπηλαίου τῆς Βηθλεέμ καὶ ἐκείνους τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου, φωνὴ τῶν μεταποστολικῶν Πατέρων, τῶν Μαρτύρων καὶ Καθηγητῶν τῆς Ἐρήμου, οἰκοδομεῖ, στηρίζει, θερμαίνει καὶ ἀναζωογονεῖ τὴν εὐλάβειαν, διὰ τὴν βίωσιν τοῦ ξένου καὶ παραδόξου Μυστηρίου τῆς ὑπερφουδῶς τοῦ Μονογενοῦς καὶ συναϊδίου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσεως δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ἀποδίδεται εἰς ἔλευθεράν ἀπόδοσιν:

«Ὡστε, λοιπόν, ἀληθινὸς Θεὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, γεννηθεὶς (οὐ κτισθεὶς, μηδὲ ποιηθεὶς ἀπὸ τὸν Θεὸν Πατέρα) πρὸ πάντων τῶν αἰώνων (= ἀνάρχως κατὰ αἰδίως) κατὰ τρόπον ἀνεκδιήγητον.

Καὶ ὅτι μὲν ὁ Θεὸς εἶναι Πατὴρ καὶ ἔχει Υἱὸν πίστευε' τὸ πῶς (γίνεται ὁ Θεὸς νὰ εἶναι Πατὴρ καὶ νὰ ἔχη Υἱόν), μὴ καθυποβάλλεις εἰς τὴν ἀνθρωπίνην πολυπράγμονα περιέργειαν' διότι, ὅσον καὶ νὰ προσπαθήσῃς νὰ ἐξηγήσῃς τὸ μυστήριον δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχῃς.

Μὴ ἀποτολμᾶς νὰ ἐξυπνώσῃς σὲ ἀνεπίτρεπτα, διὰ τὴν στενήν καὶ πεπερασμένην διάνοιάν σου, ὕψη, διὰ νὰ μὴν πέσῃς.

Αὐτὰ ποὺ σοῦ ἀπεκαλύφθησαν, σὰν προστάγματα θεϊκά, αὐτὰ καὶ μόνον νὰ διανοῆσαι (Σοφ. Σειρ. 3, 22).

Ἐὰν δὲν εἶσαι εἰς θέσιν οὔτε νὰ διανοηθῇς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ποὺ ἔχει γεννήσει (ἐκ τῆς οὐσίας του τὸν Λόγον), μὴ πολυπραγμονῆς νὰ συλλάβῃς, κατὰ ποῖον τρόπον ἐγέννησεν ὁ Πατὴρ τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον του.

Σοῦ εἶναι ἀρκετόν, διὰ τὰ εὐσεβῆ φρονήματα, ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃς ὅτι ὁ Θεὸς Πατὴρ ἔχει ἓνα μόνον Υἱόν, ποὺ ἔχει γεννηθῆ ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ Πατρὸς.

Δὲν ἄρχισε δὲ νὰ ὑπάρχῃ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τότε ποὺ ἐγεννήθη, ὡς ἀνθρώπος, ἀπὸ τὴν Παρθένον Μαρίαν εἰς τὴν Βηθλεέμ (Μαθ. 2,1) ἀλλὰ ὑπάρχει (μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα) «πρὸ πάντων τῶν αἰώνων (= ἀνεκαθεν πάντοτε)». Καὶ ἀκουε, πῶς βεβαιώνεται αὐτό, ἀπὸ τὴν προφητείαν τοῦ προφητεύσαντος (τὸν ὄγδοον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα) Μιχαίου ποὺ λέγει: Καὶ σὺ Βηθλεέμ, οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, [μὴ] ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χι-

λιάσιν Ἰουδα (Μιχ. 5,1). Ἐκ σοῦ, [γάρ] μοι ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ (Μαθ. 2,6. Μιχ. 5,1). Καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος (Μιχ. 5,1).

Μὴ, λοιπόν, σταματᾶς, μπροστὰ στὸ ἀνθρώπινο μόνον βρέφος τῆς Φάτνης τῆς Βηθλεέμ' ἀλλὰ προσκύνει (μέσα σ' αὐτὸ) Ἐκεῖνον ποὺ (σὰν Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ) ἔχει γεννηθῆ ἀνεκαθεν ἀπὸ τὸν Θεὸν Πατέρα. Μὴ ἐπιτρέψῃς σὲ κανένα νὰ σοῦ μιλήσῃ γιὰ χροنيκὴ ἀρχὴ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀρχὴν ἄχρονον τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ νὰ ἀναγνωρίζῃς τὸν Θεὸν Πατέρα.

Γιὰτί, κατὰ τρόπον ἀκατάληπτον, ἄχρονος ἀρχὴ τοῦ Υἱοῦ καὶ ἀναρχος εἶναι ὁ Πατὴρ. Πηγὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πηγάζει ὁ Ποταμὸς τῆς δικαιοσύνης (ποὺ μᾶς ξεπλένει, μᾶς καθαρίζει, μᾶς δικαιώνει καὶ μᾶς σώζει) ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ Πατὴρ, «Ὅστις ἐγέννησεν αὐτόν, κατὰ τρόπον ποὺ μόνος αὐτὸς γνωρίζει. Καὶ θέλεις νὰ πεισθῇς ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι βασιλεὺς αἰώνιος; Ἄκου πάλι τὸν ἴδιον ποὺ λέγει «Ἀβραάμ [ὁ πατὴρ ὑμῶν (λέγει στοὺς Ἰουδαίους)] ἠγαλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν» καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη (Ἰω. 8,56). Καὶ ὅταν ἐφάνη σκληρὴ ἢ δῆλωσις αὐτῆ τοῦ Ἰησοῦ, εἰς τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἐδήλωσε τὸ παρακάτω ἀκόμη σκληρότερο. «Ποῖν νὰ ὑπάρξῃ ὁ Ἀβραάμ ἐγὼ ὑπὲρ ἄρα ἦδη» (Ἰω. 8,58). Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν πατέρα λέγει: «Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ Πάτερ παρὰ σεαυτῶ, τῆ δόξῃ ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοι. (Καὶ τώρα δόξασέ με Πατέρα μου κοντὰ Σου με τὴν ἴδια δόξα ποὺ εἶχα κοντὰ Σου, πρὶν νὰ ὑπάρξῃ ὁ κόσμος)» (Ἰω. 17,5).

Ὡστε λοιπόν, ξεκάθαρα τὸ ἔχει πεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅτι «πρὶν δημιουργηθῆ ὁ Κόσμος, ἐγὼ εἶχα τὴν δόξαν μου πλησίον Σου». Καὶ εἰς ἄλλο σημεῖον λέγων (πρὸς τὸν Πατέρα «γιατί με ἀγάπησες πρὸ καταβολῆς Κόσμου (σὰν γνήσιον Υἱόν Σου)» ξεκάθαρα λέγει «ἀναρχε, παντοτεινὴ ἔχω κοντὰ σου τὴν θεϊκὴν τιμὴν καὶ δόξαν».

Εἶναι λοιπόν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενὴς καὶ ποιητὴς τοῦ Κόσμου. Ἦτο ἀνεκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν Κόσμον καὶ ἐπρονοεῖ καὶ ἐκυβέρετα τὸν Κόσμον, ὅλα δὲ τὰ ὁρατὰ καὶ ἀόρατα κτίσματα ἐγίναν δι' αὐτοῦ (Ἰω. 1,10). Καὶ ὅταν ἐσαρκώθη καὶ ἦλθεν ὡς Θεάνθρωπος, εἰς τὴν χώραν, ἣ ὁποία ἦτο ξεχωρισμένη πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς ἰδιαίτερος ἰδική του, οἱ ἄνθρωποι, οἱ συγγενεῖς του κατὰ σάρκα, Ἰουδαῖοι δὲν τὸν παρεδέχθησαν, ἀλλὰ τὸν ἠρνήθησαν ὡς ξένον καὶ ἐχθρόν (Ἰω. 1,11). Καὶ ὅμως ὄχι μόνον τῶν ὁρατῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀοράτων ποιητὴς εἶναι ὁ

Χριστός και τὰ ἐδημιούργησε σὲ συνεργασία μὲ τὸν Πατέρα. Διότι, κατὰ τὴν ἀποκαλυπτικὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, δι' αὐτοῦ ἐκτίσθησαν ὅλα ὅσα δηλαδὴ ὑπάρχουν εἰς τοὺς οὐρανούς και ὅσα εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκεῖνα ποῦ εἶναι ὄρατά μὲ τὰ σωματικά μάτια και ἐκεῖνα ποῦ εἶναι ἀόρατα. Ἐἴτε τὰ ἀόρατα αὐτὰ εἶναι οἱ Θρόνοι, εἴτε εἶναι οἱ Κυριότητες, εἴτε εἶναι αἱ Ἀρχαί, εἴτε εἶναι αἱ Ἐξουσίαι. Ὅλα ἐν γένει τὰ οὐράνια τάγματα τῶν ἀγγέλων δι' αὐτοῦ και δι' αὐτὸν ἔχουν κτισθῆναι και αὐτὸς ὑπάρχει προτιήτερα ἀπὸ ὅλα και ὅλα ἀπὸ αὐτὸν συγκρατοῦνται και διατηροῦνται εἰς τὴν ὑπαρξιν και κυβερνοῦνται (Κολ. 1, 16-17). Και ὁ

λων ἀνεξαιρέτως, ὅσα ἐδημιουργήθησαν ἐν χρόνῳ, ποιητὴς εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ποῦ τὰ ἐδημιούργησε σὲ συνεργασία μὲ τὸν Πατέρα. Και κατὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας ὁ Θεὸς μᾶς ὠμίλησε διὰ μέσου τοῦ Υἱοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγκατέστησε κληρονόμον και Κύριον ὅλων τῶν κτισμάτων, δι' αὐτοῦ δὲ ἐδημιούργησε και ὅλα ὅσα ἔγιναν ἐν χρόνῳ.

Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ τιμὴ, ἡ ἐξουσία [μετὰ τοῦ Πατρὸς και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος] νῦν και ἀεὶ και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν. (Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατήχησις Φωτιζομένων, Α' ΒΕΠ τ. 396, 134,35 - 13).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 341)

ὁποῖον τὰ μὲν ἄτομα καθίστανται εὐτυχῆ και εὐδαίμονα, αἱ δὲ οἰκογένειαι και αἱ κοινωνίαι και τὰ ἔθνη προάγονται και εὐημεροῦν.

Ὁ Θεὸς τῆς πίστεως ἀρχηγὸς και τελειωτὴς Ἰησοῦς⁶⁸ ἐπὶ εἰκοσιν αἰῶνας και μέχρι τῆς «συντελείας τοῦ αἰῶνος»⁶⁹, ἤτοι μέχρι τῆς ἐνδόξου Δευτέρας Παρουσίας Του, πολλοὺς ἀνθρώπους ἔσωσε και θὰ σώξῃ ἀπὸ τοῦ «πονηροῦ αἰῶνος»⁷⁰ τούτου, τοῦ εὐστοχώτατα ἀποκληθέντος ἀπατεῶνος και τῆς ἀμαρτίας. Τὸ ὠραιότερον και τὸ ὠφελιμότερον ἔργον εἰς τὸν Χριστιανὸν εἶναι ἡ πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν: «Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσῃτε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος»⁷¹. Ὁ ὀρθοδόξως πιστεύων εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν σώζεται: «Ὁ πιστεύσας και βαπτισθεὶς σωθήσεται»⁷². Ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του πολλοὺς πάσχοντας ἐξ ἀνιάτων νοσημάτων ἐθεράπευσε διὰ τῆς Πανσθενουργοῦ δυνάμεώς Του, διότι εἶχον θερμὴν και ζῶσαν και σταθερὰν πίστιν εἰς τὸν Ἅγιον Θεόν. Ὁ Θεὸς Διδάσκαλος πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ὁποῖους ἐθεράπευε διὰ τοῦ Πανσθενοῦς λόγου Του, ἔλεγεν: «Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε πορεύου εἰς εἰρήνην»⁷³. Ὁ Κύριος παρὰ τῶν ὑπ' Αὐτοῦ θεραπευομένων ἀπῆτει πίστιν θερμὴν και ζῶσαν, διότι ἡ θερμὴ και ζῶσα πίστις εἶναι ἡ αἰτία πάσης γενναίας πράξεως και μεγαλουργίας⁷⁴· εἶναι ἡ αἰτία τῆς χάριτος και τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ· εἶναι συνθήκη ἀπαραίτητος τῆς θεραπείας τῶν ψυχικῶν και σωματικῶν ἀσθενειῶν μας. Και οἱ θεοκήρυκες Ἀπόστολοι, ὡς ὅρον ἀπαραίτητον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου θεωροῦν τὴν ζῶσαν και θερμὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἢ ὡς διδάσκει ὁ Μακάριος Παῦλος: «πίστιν δ' ἀγάπης ἐνεργουμένην»⁷⁴. Ὅτε ὁ δεσμοφύλαξ τῶν φυλακῶν τῶν Φιλιππῶν ἠρώτησε τοὺς Ἀποστόλους Παῦλον

και Σίλαν τί πρέπει νὰ πράξῃ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποῖαν οἱ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τῆς πόλεως ἀγρίως κακοποιηθέντες Ἀπόστολοι⁷⁵ ἐκήρυττον, ἔλαβε παρ' αὐτῶν τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν: «Πιστεύσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, και σωθήσῃ σὺ και ὁ οἶκός σου»⁷⁶. Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι εἶπον εἰς τὸν δεσμοφύλακα νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ὡς μόνον Λυτρωτὴν και ὡς ὑπέρτατον Κύριον, και θὰ σωθῇ και αὐτὸς και ὅλη ἡ οἰκογένειά του.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· μέγα και ἐνδοξόν και λαμπρὸν και ἄξιον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ἔργον, τοῦ ὁποῖου τὰ εὐεργετικά ἀποτελέσματα ἐδοκίμασαν και ἄτομα και κοινωνία και ἔθνη. Ἡ κοινωνία ὡς σύνολον τότε μόνον θὰ ὀρθοποδήσῃ και εὐημερήσῃ, ὅταν τὰ συγκροτοῦντα ταύτην ἄτομα βαδίσουν τὴν ὀρθὴν ὁδὸν και ζήσουν τὴν κατὰ Χριστόν ζωὴν. Ἡ πρόοδος και ἡ εὐημερία τῶν κοινωνιῶν και τῶν ἐθνῶν ἐξαρτᾶται ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τῆς ἀγαθῆς διαθέσεως τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἐὰν δεχθῶν τὴν ὑψηλὴν τοῦ Ἰησοῦ πρόκλησιν, ὅπως ἀπαρνηθοῦν «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ»⁷⁷ και ἐνδυθοῦν «τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν»⁷⁸, τότε τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου προάγεται και τὰ ἔθνη μεγαλύνονται και ὑψώνονται. Εἶθε ὅλοι οἱ Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἀληθῶς ἐπιθυμοῦμεν τὸ ἐπίγειον, ἀλλὰ κυρίως τὸ αἰώνιον συμφέρον, νὰ ἴδωμεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τὸν μοναδικὸν Λυτρωτὴν ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν μας, και ἀφοῦ πιστεύσωμεν ἀνεπιφυλάκτως εἰς Αὐτόν νὰ ἀποδεχθῶμεν ὅτι εἰς ἡμᾶς προσφέρει δωρεάν, ἵνα οὕτω σωθῶμεν και ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἀπὸ κακοδαιμονίας και ματαιότητος και ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς δικαιοσύνης Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος τὸ πρῶτον ἐλθὼν ἐν ἄκρᾳ ταπεινώσει ὡς Λυτρωτὴς και Σωτῆρ, τὸ δεύτερον θὰ ἔλθῃ «ἐν δόξῃ και δυνάμει πολλῇ»⁷⁹ ὡς Κριτὴς και ἀδέκατος Δικαστὴς.

(Τέλος)

68. Ἐβραίου, 12,2.
69. Ματθαίου, 13,39.
70. Γαλᾶτας, 1,4.
71. Ἰωάννου, 6,29.
72. Μάρκου, 16,16.
73. Λουκᾶ, 8,48.
74. Γαλᾶτας, 5,6.

75. Πράξεων, 16,19-23.
76. Πράξεων, 16,31.
77. Κολοσσαεῖς, 3,9.
78. Κολοσσαεῖς, 3,10.
79. Ματθαίου, 24,30.

ΝΕΑΝΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΤΗΝΟ

Τοῦ Πρωτοπρ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ

Διευθυντοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Πατρῶν

5. Πράγματι διαπιστώνεται μιὰ κάποια ἐπιφυλακτικὴ στάση τῆς Ἐκκλησίας τόσο γιὰ τοὺς ἐπαγγελματίες εἰρηνολόγους καὶ «εἰρηνοποιοὺς» ὅσο καὶ γιὰ τὰ εἰρηνιστικὰ ἐκεῖνα κινήματα ποὺ τὰ χαρακτηρίζει μονομερὴς πολιτικὴ σκοπιμότητα. Γι' αὐτὴ τῆς τῆς στάση ἀρκετοὶ τὴν κατηγοροῦν. Ὅμως τί ἄλλο θὰ μπορούσε νὰ κάνει ἡ Ἐκκλησία; Νὰ ἐνεργοποιηθεῖ περισσότερο ἢ ἴδια γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἱερῆς ὑπόθεσης ὅπωςδήποτε ναί. Ὅμως, ὄχι νὰ ἐνθαρρύνει πρόσωπα καὶ κινήματα ποὺ ἐνῶ κόπτονται γιὰ τὴν εἰρήνη οὐσιαστικὰ τὴν τορπιλίζουν μὲ τὴ μονομερὴ καὶ μονοπωλιακὴ τακτικὴ τους.

Μὲ τὴν παραπάνω παρατήρηση σὲ καμιὰ περίπτωση δὲν σημαίνει ὅτι δικαιώνουμε τὴν ἀδικαιολόγητὴ ἐπιφύλαξή καὶ καχυποψία ἢ προκλητικὴ ἀδιαφορία ὀρισμένων Κληρικῶν ἢ λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ ζήτημα τῆς εἰρήνης. Ἀντίθετα, μὲ μικρὴ μας ἄλλη μελέτη ἔχομε καταδικάσει αὐτὴ τὴν τακτικὴ ὑπογραμμίζοντας μὲ ἔμφαση μάλιστα τὴν ἀνάγκη ἐντονότερης πρωτοβουλίας καὶ περισσότερης πρακτικῆς προσπάθειας γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ σύμπαντος κόσμου (βλ. «**Η ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ**» Ἀθῆνα 1984).

Ὡς π ρ ὄ τ α σ ῆ θεωρῶ σκόπιμο νὰ σημειώσω τὴν ἀπάντησή ποὺ ἔδωσε σὲ σχετικὴ ἐρώτηση τῆς Βαυαρικῆς τηλεόρασης ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μίνσκ κ. Φιλάρετος, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἑξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, γιὰ τὴν ἀνάγκη σύγκλησης «**Συνεδρίου εἰρήνης**» ὅλων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ παραπάνω ἀπάντησή ἀποτελεῖ ἐπίσημη πρότασή τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (βλ. «**Ἐπίσκεψις**» ἀρ. 348 σελ. 8-9). Τέλος ἄς σημειωθεῖ ὡς ἐλπιδοφόρο σημάδι τὸ γεγονὸς ὅτι, κατὰ δημοσιογραφικὰς πληροφορίες, ἀπὸ 21 ἕως 28 Ὀκτωβρίου 1986 ἔγιναν στὰ Ἱεροσόλυμα σειρὰ ἐκδηλώσεων καὶ συνέδριο γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ ἔλαβαν μέρος Ἱεράρχες ἀπ' ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Οἱ κατ' ἐπιλογή διαπιστώσεις - π ρ ο τ ἄ σ ε ι ς, ποὺ ὑπογραμμίσθησαν στὸ σύντομο τοῦτο κείμενό μας ὅπωςδήποτε δὲν εἶναι ἄγνωστες σ' ὅσους παρακολουθοῦν τὸ ὅλο θέμα, ὥστόσο ὅμως τὰ ζητήματα ποὺ ἐπισημαίνουν παραμένουν καὶ ὀξύνονται ὅλο καὶ περισσότερο μὲ ἀποτέλεσμα, τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης νὰ εἶναι τὸ μεῖζον σήμερα χωρὶς ἴσως ν' ἀφήνει περιθώρια ἀναμονῆς. Ἐπ' αὐτοῦ δὲν χρειάζονται ἐπιχειρήματα.

Ἡ πρόσφατη ἐμπειρία τοῦ Τσέρνομπιλ, νομίζω, μᾶς πείθει.

Μετὰ ἀπ' τὶς ἐκτεθεισὲς ἀπλὲς σκέψεις ξαναγυρίζοντας στὸ Συνέδριο τῆς Τήνου θεωρῶ σκόπιμο ἀλλὰ καὶ δίκαιο νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι:

α) Πρόκειται γιὰ γεγονὸς πολυσήμαντο καὶ ὑποδεικτικὸ μιᾶς ἄλλης ἀντίληψης γιὰ τὴν εἰρήνη ποὺ προσπαθοῦν οἱ νέοι μας νὰ περάσουν στὴν κοινωνία καὶ στὴν πολιτικὴ μὲ στόχο νὰ καλλιεργήσουν ἀνάλογα τὶς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων.

β) Δείχνει ὅτι οἱ νέοι μας ἔχουν πλέον πεισθεῖ ὅτι τὴν ὑπόθεσή τῆς εἰρήνης δὲν τὴν προάγει ἡ πολιτικὴ τῆς δυναμικῆς ἀντιπαράθεσης, ἀλλὰ ὁ πνευματικὸς ἀγώνας μὲ τρόπο συγκεκριμένο καὶ πρακτικὸ ἐνάντια στὸ ποικίλο κακὸ ποὺ ταλανίζει τὸν κόσμο, ἢ τακτικὴ τοῦ γνήσιου δημοκρατικοῦ διαλόγου καὶ ἢ συνεχῆς προσπάθεια ἀλληλοπεριχώρησης τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων. Μᾶλλον ἔχουν συλλάβει μὲ τὶς νεανικὲς τους κεραῖες ὅτι ἤλθε ἡ ὥρα νὰ κοιτάζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας μὲ τὰ μάτια τῶν ἄλλων καὶ προσπαθοῦν αὐτὸ νὰ τὸ ποῦν καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόσουν μὲ τὸ δικό τους τρόπο.

γ) Φανερώνει ὅτι οἱ νέοι μας ἔχουν συνειδητοποιήσει ἀπόλυτα πὼς ἡ διεθνὴς προσπάθεια γιὰ τὴν εἰρήνη ὅπωςδήποτε δὲ βρίσκεται στὸ ὕψος τῶν σημερινῶν περιστάσεων καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀφήσουν τὴν ἀφισοκόλλησή καὶ τοὺς στεῖρους κομματικούς ἀνταγωνισμούς καὶ νὰ δοθοῦν στὴ δημιουργικὴ ἐνασχόλησή μὲ τὸ πρόβλημα.

δ) Ἀποκαλύπτει ὅτι οἱ Ἕλληνες νέοι πιστεύουν ὅτι οἱ νέοι τῆς Εὐρώπης μπορούν καὶ πρέπει νὰ παίξουν σημαντικὸ καὶ ὅπωςδήποτε θετικὸ ρόλο γιὰ τὴν ἰσορροπία τοῦ κόσμου. Καὶ

ε) Εἶναι βέβαιο ὅτι στὸ Συνέδριο τῆς Τήνου, ὅπως καὶ σ' ἄλλα παρόμοια συνέδρια νέων γιὰ τὴν εἰρήνη, δίνεται ἡ πολύτιμη εὐκαιρία νὰ διασταυρωθοῦν οἱ γνώμες νέων ἀνθρώπων καὶ νὰ ληφθοῦν σοβαρῆς ἀποφάσεις γιὰ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ στὴν καθημερινὴ πράξη.

Εὐχὴ ὅλων μας εἶναι τὸ συγκλονιστικὸ σύνθημα τοῦ Συνεδρίου:

«**Δ ὤ σ τ ε τ ἄ χ έ ρ ι α — ἐ ν ὤ σ τ ε τ ἰ ς κ α ρ δ ι έ ς**» — «**Ὁ Χ ρ ι σ τ ὸ ς ἔ σ τ ι ν ἡ ε ἰ ρ ῆ ν η ἡ μ ὠ ν**» (Ἐφεσ. 2,14), νὰ σημαίνει τὴν ἀποπαθητικοποίησή κάθε νέου καὶ τὴν ἐνεργοποίησή του μέσα στὸ στίβο τῆς ζωῆς γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπικράτησή τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 333 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 τεύχους.

ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΜΑΣ (*)

Τοῦ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Ι. ΝΕΑΜΟΝΙΤΑΚΗ

ΙΓ'

Ἡ ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, ἀμιλλόταν σὲ πολλὰ τῆ μεταγενέστερη ἄλωση ἀπὸ τοὺς ἀπίστους Τούρκους (1453), καὶ στὴν περίπτωση ἀκόμα τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Βενετσιάνων, — τῶν μόνων ποὺ διαθέταν ὀργανωμένες δυνάμεις ξηρᾶς καὶ θάλασσας — βρισκόταν στὴν τελικὴ ἔφοδο κατὰ τῶν τειχῶν τῆς Πόλεως ὁ ἡλικίας 96 χρόνων τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, φοβερὸς μισέλληνας 43ος δόγης τῆς Βενετίας Ἐνρίκο Ντάνταλο, ποὺ εἶχε ἀσκήσει ὅλη του τὴν ἐπιρροὴ πάνω στοὺς Σταυροφόρους γιὰ τὴν ἄλωση τῆς Κων/πόλεως. Μετὰ τὴν κατάκτηση, σ' αὐτὸν θέλησαν νὰ παραχωρήσουν τὸ θρόνο καὶ τὸν τίτλο τοῦ Ἀυτοκράτορα. Αὐτός, ὅμως, δαιμόνιος Βενετσιάνος, μὴν ἀποσκοπώντας, παρὰ μόνον στὴν ὠφέλεια τῆς Βενετίας καὶ στὴν κυριαρχία της, ἀρνήθηκε ὅλες αὐτὲς τίς τιμὲς καὶ ζήτησε γιὰ τὴν Βενετία τὴν κυριαρχία πάνω στὰ 3/5 τῆς Πόλης, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὀρισμένους θησαυροὺς ἀπὸ τὴ σκύλευση τῆς ὠραίας Πολιτείας, ἐμπορικὰ προνόμια γιὰ τὴν Πατριδα του καὶ καταλήψεις ἐκτάσεων καὶ τμημάτων τῆς δυστυχησμένης Ἑλλάδας, ποὺ κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος γινόταν ἀποικιακὸ ἐξάρτημα τῆς ἀγαληνοσάτης Δημοκρατίας». Ἔτσι, ὁ Ντάνταλο πῆρε τὸ φιλὸ τίτλο τοῦ «κυρίου τοῦ τεταρτημορίου καὶ τοῦ ὀγδόου σὺμπαντος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους» σὰν δόγης τῆς Βενετίας, ἀλλὰ ἀκόμα, πέραν τῆς περιοχῆς τῆς Πόλης ποὺ ἐξουσιαζόταν ἀπὸ τοὺς Βενετσιάνους, πῆρε γιὰ τὴν Πατριδα του τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Πελοποννήσου, τίς ἀνατολικὲς ἀκτὲς τῆς Ἀδριατικῆς, τῆς Μαύρης Θάλασσας, τοῦ Βοσπόρου, τὴν Αἴγινα, τὴν Κέρκυρα, καὶ πολλὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Σὲ λίγο, μετὰ τὸ θάνατό του, κατέλαβε ἡ Βενετία, τὴν Εὐβοία καὶ ἀπὸ τὸν Βονιφάτιο τὸν Μομερρατικό, ἄλλο Σταυροφόρο, ποὺ ἀπολέμησε γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἁγίων Τόπων ἀπὸ τοὺς Σαρακηνούς» (...) ἀγόρασε τὴν Κρήτη. Ἔτσι, ἡ Βενετία κατάρθρωσε νὰ δημιουργήσῃ ἀποικιακὸ κράτος, μὲ πληθυσμὸ περισσότερο τῶν 8.000.000 κατοίκων καὶ νὰ εἶναι ὑπολογίσιμη δύναμη μέσα στὴ Μεσόγειο.

Μ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ντάνταλο, πῆραν, τότε, μετὰ τὴν ἄλωση τὴν ἄγουσα πρὸς τὴν Βενετία, τὰ διπλὰ θυρόφυλλα τῆς Ἁγίας Σοφίας, κατασκευασμένα ὅλα μὲ ἀνεπανάληπτη τέχνη, ξύλινα ἀλλὰ μὲ παραστάσεις ὀρειχάλκινες ἐπιχρυσωμένες ἢ ἐπάργυρες καὶ μὲ διακοσμήσεις ἀνάγλυφες, τὸ ὑπέροχο Τέμ-

πλο τοῦ Ναοῦ καὶ μαζί μὲ τόσα ἄλλα ἀριστουργήματα τοῦ Βυζαντίου, τὰ τέσσερα ὀρειχάλκινα ἄλογα ἔργα τοῦ μεγάλου χαλκουργοῦ τοῦ Δ' αἰῶνα, ποὺ εἶχαν μεταφέρει οἱ αὐτοκράτορες γιὰ νὰ στολίσουν τὸν Ἰππόδρομο. Αὐτὰ σήμερὰ βρίσκονται τοποθετημένα στὸ πρόστοιο τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου στὴ Βενετία, καὶ εἶναι τὸ ἀντικείμενο τοῦ θαυμασμοῦ χιλιάδων ἐπισκεπτῶν. Τὸν ἐπόμενο χρόνο μετὰ τὴν ἄλωση ὁ Ντάνταλο, σὲ ἡλικία 97 χρόνων, διψασμένος γιὰ κατακτήσεις, θέλησε νὰ συμπληρώσει τὴν δόξα του καταλαμβάνοντας καὶ τὴν Ἀδριανούπολη. Ἡ ἐκστρατεία του ὅμως αὐτὴ ἀπέτυχε, γιὰτὶ ὁ σκαιὸς τεχνίτης — ὁ χρόνος — τὸν κατέβαλε καὶ ὕστερα ἀπὸ σύντομη ἀρρώστια, στίς 16 Ἰουνίου τοῦ 1205 ἀφῆκε στὴν Πόλη, ὅπου μεταφέρθηκε, τὴν τελευταία του πνοή. Τότε, οἱ Βενετσιάνοι, σκέφτηκαν πὼς καταλληλότερος τόπος γιὰ τὴν ταφή του, δὲν μπορούσε νὰ εἶναι ἄλλος, ἀπὸ τὸν γυναικωνίτη τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ὁ Πατριάρχης ἐπέτρεψε, ἦταν ἄλλως τε Βενετσιάνος, ὁ Καρδινάλιος Μοροζίνι. Θάφτηκε, λοιπόν, ἐκεῖ καὶ ὅταν ἐλευθερώθηκε ἡ Πόλη ἀπὸ τοὺς Φράγκους, δὲν καθαρίστηκε ὁ τόπος ἀπὸ τὴν ταφή του. Ἦρθε, ὅμως, ἡ τουρκικὴ ἄλωση καὶ τότε ὁ Σουλτὰν Μεχμέτ — ἔκανε καὶ λίγα καλὰ — διέταξε ἐξαγνισμό τοῦ Ναοῦ καὶ μ' αὐτὸν τὰ ὀστέα του πετάχτηκαν στὰ σκουπίδια. Ἡ πλάκα τοῦ τάφου του μὲ τὴν ἐπιγραφή «HENRICUS DANDALO, δόγης τῆς Βενετίας», παράμεινε στὴ θέση της. Ποιὸς μπορούσε νὰ ξέρει τί ἔγραφε. Τὴν ἀφῆκαν ἐκεῖ ἀνύποπτοι γιὰ τὴ γραφὴ της καὶ τὴν ἔννοιά της, οἱ τελειῶς ἀνίδεοι Τούρκοι δυνάστες.

ΙΔ'

Περάσαν ἀπὸ τὴ φρικαλέα αὐτὴ μέρα τῆς ἄλωσης τοῦ 1204, ποὺ σημεῖωσε τὸ θάνατο τῆς Ἀυτοκρατορίας μας, 57 χρόνια, ὅταν ὁ Μιχαὴλ ὁ Η' ὁ Παλαιολόγος, Ἀυτοκράτορας τῆς Νικαίας, σὲ ἡλικία τότε 37 ἐτῶν, ἀπελευθέρωσε τὴ Πόλη, διώχνοντας τοὺς Φράγκους, χωρὶς βέβαια νὰ μπορέσει ν' ἀνασυνθέσει τὴν Ἀυτοκρατορία στὸ παλιὸ της μεγαλεῖο καὶ τὴν ὑπόστασι. Ἔτσι ἡ ὠραία Πολιτεία — λεηλατημένη, φτωγὴ τώρα — μὲ τὴ πανέμορφη ἐκκλησιά της, μάρτυρα τῶν βασάνων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐξακολούθησε σὰν Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας τὴν 100 χρόνια ζωὴ της, περνώντας ἀπὸ νέες περιπέτειες καὶ ἀγωνίες ποὺ διάρκεσαν ἄλλα 192 χρόνια, μέχρι τὴν τραγικὴ ἐκείνη μέρα τῆς Τρίτης 29 Μαΐου 1453.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 334 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Λ Ι Ρ Α

Ἡ Πράβδα καὶ ἡ ράβδα.

Η «ΠΡΑΒΔΑ» τῆς Μόσχας, ὄργανο τοῦ Κ.Κ. τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, σὲ πρόσφατο κύριο ἄρθρο τῆς ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων: «Ὅσοι ἀναγγέλλουν ὅτι ἡ θρησκεία θὰ πεθάνει ἀπὸ φυσικὸ θάνατο ἔχουν ἄδικο, γιατί οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες ἔχουν τὴν δυνατὴτητα νὰ προσαρμύζονται σὲ ἐναλασσόμενες περιστάσεις». Σὲ ἄλλο σημεῖο ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου ἐκφράζει τὴν πικρία του γιατί οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες ὄχι μόνο διατηροῦν τοὺς πιστοὺς τους ἀλλὰ καὶ ἀποκοτῶν νέους, κυρίως ἀπὸ τὶς τάξεις τῆς νεολαίας. Τέλος ἡ ἐφημερίδα συνιστᾷ σὲ τὸ κόμμα (ὡς ἐρευνηθεῖ γιὰ ποιὸν λόγο ἡ θρησκεία ἐπιδορᾷ ἀκόμα σὲ τὶς λαϊκὲς μᾶζες ὅλης τῆς χώρας καὶ γιατί οἱ ἄνθρωποι συνεχίζουν νὰ μένουν πιστοὶ σὲ τὴν θρησκευτικὴ τους κοινότητα...).

Αὐτὰ ἀπὸ τὴν «Πράβδα».

Μήπως ὅμως θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθεῖ καμιά... ράβδα σὲ τὴν Ὀρθόδοξη χώρα μας ὅπου — μολοντί ἡ ἐκφραση τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἐλεύθερη — κάποιοι ἐκούσιοι... κρηπιοχριστιανοὶ φροντίζουν νῆ μὴν ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν θρησκευτικότητά τους γιὰ λόγους ποικίλους καὶ πολλούς...;

Πόσο ἄραγε «χριστιανική»;

ΚΑΠΟΙΟ μπορεῖ νὰ σᾶς ἐνδιαφέρει. Στὴ Χριστιανική... (σ.σ. ἀκολουθοῦν δυὸ λέξεις πὸν προσδιορίζουν τὴν ταυτότητα τοῦ συλλόγου) στὴ Θεσσαλονίκη, λειτουργοῦν ποικίλα τμήματα. Δημόσιες σχέσεις, πιάνο, κιθάρα, ζωγραφική, κεραμική, βιολί, ομάδες ἀτιγρωσίας, τέικβοντό, γιόγκα, ἑλληνικοὶ χοροὶ, γραφομηχανή, Ἰταλικά. Ὑπάρχει ἀκόμα καὶ τμήμα πὸν ὀργανώνει ἐκδρομὲς).

Αὐτὴ τὴν ἀνακοίνωση διαβάσαμε σὲ καθημερινὴ ἐφημερίδα μεγάλης κυκλοφορίας τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ διερωτηθήκαμε ὅπως προφανῶς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀναγνώστες: πῶς εἶναι δυνατὸ σὲ σύλλογο, ἔνωση, ἀδελφότητα, ὅπως κι ἂν λέγεται δὲν ἔχει σημασία — ἑλληνοχριστιανική (αὐτὸ ἔχει καὶ παραέχει σημασία) νὰ διδάσκονται δίπλα σὲ τοὺς ἑλληνικοὺς χορούς, πὸν εἶναι ὅ,τι πιὸ ἀνάλαφο καὶ καθάριο γιὰ τὴν ψυχὴ, γιόγκα, τέικβοντό κ.λπ.; Νὰ μᾶς ἔλεγε ὅτι ἀναλύουν καὶ ἐμβαδύνουν σὲ τὴν Παλαδιαμένη, Σολωμό, Κόντογλον, Ἐλύτη, νὰ τὸ καταλάβουμε. Τώρα ὅμως; Μήπως ἀφοῦ ἐμεῖς οἱ «Χριστιανοὶ» διδάσκουμε γιόγκα καὶ τέικβοντό μαζί μὲ τὸ πιάνο καὶ τὸ βιολί, θὰ πρέπει κι οἱ βουδιστὲς δίπλα σὲ τὴν κεραμική καὶ

τὴ γραφομηχανή τους, νὰ διδάσκουν καὶ λίγη Χριστιανική σκέψη;! Πολὺ ἀμφιβάλλουμε ὅμως γι' αὐτό!

Ἐπι - κριτὲς τοῦ Παρακλήτου.

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ σὲ θρησκευτικὸ ἐντυπο τῆς Β. Ἑλλάδος ὅτι ὁ Σύλλογος τῶν καθηγητῶν Γυμνασίου καὶ Λυκείου Θεσσαλονίκης μὲ ἀπόφασή του κατήγγησε τὸ ἀπολυτικίον τῆς Πεντηκοστῆς «Ἐδλογητὸς εἶ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν» πὸν ἔφαλλαν οἱ μαθητὲς κάθε πρωί, μὲ τὸ δικαιολογητικὸ πὸς ὁ ὕμνος δὲν ἀποτελεῖ προσευχή! Δυσκολευτήκαμε νὰ πιστέψουμε σὲ μάτια μας καὶ τὸ ξαναδιαβάσαμε. Πράγματι τὸν κατήγγησαν τὸν ὕμνο ἐπειδὴ ὅπως ἀποφαίνονται, δὲν ἀποτελεῖ προσευχή. Δὲν μένει παρὰ νὰ ἰκετεύσουμε τὸν Χριστὸ μὲ τὸν ὕμνο τῆς Πεντηκοστῆς: «Ἐδλογητὸς εἶ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἄλεις ἀναδείξας, καταπέμψας αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον...». Κατάπεμψε, Κύριε, καὶ σὲ μᾶς τὸν Παράκλητο, γιατί ἡ ἐνσυνείδητη ἀπομάκρυνσή μας ἀπ' Αὐτὸν ἡ σωσιότερα ἡ ἀπώθησή Του ἀπὸ μέρος μας, μᾶς ἀμβλύνει τὴ συνείδηση καὶ προβαίνουμε σὲ πράξεις γιὰ τὶς ὁποῖες ἐμεῖς οἱ ἴδιοι κάποτε θὰ νιτρεπόμαστε...

Πόσο μακριὰ μας ἦ... γῆ!

ΜΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ; ὑπερμεσοῦντος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, σὲ κεφαλόκαλο τῆς τρίτης χιλιετηρίδας νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, συνάνθρωποι σὲ τὸν ταλαίπωρο πλανήτη μας πὸν πεθαίνουν μὴ ἔχοντας περιθάλψη φαρμακευτική;

Καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐπαναπανόμαστε μὲ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐνδεχομένως τὸ ποσοστὸ εἶναι μικρὸ, μὲ λύση σημειώνουμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὰ 3/4 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς! Μ' ἄλλα λόγια, τὸ 75ο)ο τῶν ἀνθρώπων ἔχει πλημμελῆ ἢ ἐντελῶς ἀνύπαρκτη φαρμακευτικὴ περιθάλψη, τὴ στιγμή πὸν οἱ ἀναπνευγμένες χώρες ξοδεύουν γιὰ ὑπερκατανάλωση φαρμάκων, πάνω ἀπὸ 100.000.000.000 δραχμὲς (!) σὲ τὴν προσπάθειά τους ν' ἀντιμετωπίσουν τὸν... ὑπερποτισμὸ τοῦ πληθυσμοῦ τους!

Ὡς πότε ἄραγε ἐμεῖς οἱ «ἄλλοι», οἱ «πολιτισμένοι» θὰ κοιμόμαστε μακάριοι μετὰ τὴν ὀπτική ἀπόλαση κάποιας VIDEΟταινίας, δίχως ἔλεγχο συνειδησιακό; Ὡς πότε ἄλλως θὰ ρητορεύουμε ἀνερευθρίαστοι σὲ «στρογγυλὲς τράπεζες» γιὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες τῆς γῆς, λὲς καὶ πρόκειται γιὰ πλανήτη πὸν βρῖσκεται σὲ πιὸ μακρινὸ σημεῖο (ἂν ὑπάρχει) τοῦ σύμπαντος;

ΕΥΛΑΒΕΙΣ ΔΩΡΗΤΑΙ

Στὸν κατάλογο τῶν εὐλαβῶν δωρητῶν περιουσιακῶν τούς στοιχείων ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, προστέθηκε τελευταία καὶ ὁ ἀείμνηστος Σπύρος Γεωργόπουλος (Ἰ. Αθήνα). Στὴ «διαθήκη» του πού κηρύχθηκε γνήσια ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο δικαστήριον, ὁ ἀνωτέρω ὥρισε κληρονόμο τὴν ἀδελφή του καὶ μετὰ τὸ θάνατό της παρήγγειλε νὰ περιέλθει ἡ κυριότητα ἑνὸς διαμερίσματος στὸ Ζάννειο Ὁρφανοτροφεῖο Πειραιῶς - Ἐκάλης, νὰ καταβληθεῖ δὲ ἐκ μέρους τούτου χρηματικὸ ποσὸ στὸν «Πειραϊκὸ Σύνδεσμο», τὸ Χατζηκυριάκειο Ὁρφανοτροφεῖο Θηλέων Πειραιῶς, στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία, στὸ Φιλ. Ταμεῖο (σπίτι Γαλήνης) τοῦ ἱ. ναοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, στὸ Σύλλογο Ὁρθ. Ἱεραποστολικῆς Δράσεως «Μ. Βασιλείος» καὶ στὸ Ἰδρυμα «Ἁγία Ἄννα» (στέγη κοριτσοῦ Ν. Κηφισιάς).

Τὸ παράδειγμά του —ὄχι μοναδικὸ ἢ σπάνιο— δείχνει πόσο οἱ χριστιανοί, ἐμποτισμένοι ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Ἰ. Χριστὸ καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐκκλησία, λαμβάνουν μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἔργων εὐποιίας καὶ μετὰ τὴν ἐξοδὸ τους ἀπὸ τὸν παρόντα κόσμον.

**ΤΟ Ἰ ἹΕΡΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ**

ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Θεοδώρου πραγματοποιήθηκε τὸ 10ο Ἱερατικὸ Συνέδριον τοῦ ἔφημεριακοῦ Κλήρου τῆς ἐπαρχίας του σὲ δύο φάσεις: 16 Ὀκτωβρίου στὰ Σελλιά Ἁγ. Βασιλείου καὶ 17 τοῦ μηνὸς στὸ Φουρφουρά Ἀμαρίου, γιὰ τοὺς ἱερεῖς τῆς κάθε περιοχῆς.

Ὁ Σεβ. ἀνέπτυξε τὸ θέμα: Ὁ σύγχρονος κληρικὸς πρὸ τοῦ ὑπερτάτου χρέους τῆς διακονίας τῶν πιστῶν· εἰσηγήσεις ἐπίσης ἔγιναν: ἀπὸ τὸν πρωτοσύγκελλο π. Θεόδ. Δημητρίου (παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς τῶν λειτουργιῶν), τὸν π. Εὐάγγ. Φουντουλάκη, δάσκαλο (ὑποχρεώσεις τῶν ἐνοριῶν πρὸς τὴν Ἰ. Μητρόπολη) καὶ τὸν π. Ἐμμ. Βαμιεδάκη, θεολόγο (οἱ τελευταῖες νομοθετικὲς ρυθμίσεις στὸ θέμα μισθοδοσίας τῶν κληρικῶν).

Μετὰ τὴ σχετικὴ συζήτηση, εἰσηγήσει τοῦ Σεβ. κ. Θεοδώρου, ἀποφασίσθηκε ἡ διενέργεια ἔρανον ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Μεσσηνίας καὶ ἡ ἀποστολὴ ἐντόνων διαμαρτυριῶν πρὸς τοὺς ἀρμοδίους γιὰ τὰ θέματα: «τῶν ἀδελφῶν μας Βορειοηπειρωτῶν», «τῶν ἀδελφῶν μας Κυπρίων», «τῆς γενοκτονίας πού ἐπιχειρεῖται μὲ τίς ἀμβλώ-

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

σεις», «τοῦ διασυρμοῦ ἀπὸ τῶν μαζικῶν μέσων ἐνημερώσεως τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων τῆς Φυλῆς καὶ τοῦ ἱ. Κλήρου», «τῆς διακινήσεως καὶ ἐξαπλώσεως τῶν ναρκωτικῶν καὶ τοῦ γυμνισμοῦ», «τῆς τρομοκρατίας καὶ τῆς παρεχομένης σήμερον Παιδείας, πού κάθε χρόνο καὶ περισσότερο ἀπομακρύνει τὴ μαθητιῶσα Νεότητα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν ἑλληνοπρεπὴ μάθηση...».

**Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ
«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ»**

Ἡ γενικὴ Συνέλευση τοῦ Συνδέσμου Ἐφημερίων «Ἀπόστολος Τίτος» τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Γορτύνης (Κρήτης) κατὰ τὴν τακτικὴ συνεδρία τῆς στίς 16 Ὀκτωβρίου ἐξέλεξε τὸ νέο Διοικητικὸ τῆς Συμβουλίου, τὸ ὁποῖο καταρτίσθηκε σὲ σῶμα (23.10.86) ὡς ἀκολούθως: π. Νικ. Κοκολάκης, πρόεδρος· π. Ἐμμ. Δασκαλάκης, ἀντιπρόεδρος· π. Ἐμμ. Κανακαράκης, γεν. γραμματέας· π. Γεώργ. Σφακάκης, ταμίας καὶ π. Ἐμμ. Τζαγκαράκης, π. Μιχ. Βελεγράκης καὶ π. Ὀδυσ. Τσαγκαράκης, μέλη.

★

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΤΑΚΕ

—Δερμάτης Δημ., ἱερεύς, ΜΚ 4, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 62.720, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.151.410.

—Χριστόπουλος Νικ., ἱερεύς, ΜΚ 11, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 53.760, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 963.977.

—Μανιάς Γεώργ., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 30, σύνταξη 48.274, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 848.943.

—Κόκκαλης Βασ., ἱερεύς, ΜΚ 16, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 47.360, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 974.647.

—Τσεκένης Ἄντ., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, ἐφάπαξ 983.698.

—Μερτζάνης Π., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.012.641.

—Κόλλιας Θεοφ., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 33, σύνταξη 53.101, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 949.896.

—Καλαφάτης Ἰω., ἱερεύς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 33, σύνταξη 53.102, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 989.930.